

ALSÓNÉMEDI NAGYKÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

2011

Záradék:

A településfejlesztési koncepciót Alsónémedi Nagyközség Képviselő-testülete 221/2011. (IX. 13.) számú határozatával elfogadta.

.....
jegyző

TARTALOMJEGYZÉK

ALÁTÁMASZTÓ MUNKARÉSZEK **3**

BEVEZETÉS **3**

ALSÓNÉMEDI FEJLŐDÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ TRENDK, FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEK **4**

A TELEPÜLÉS TÉRSÉGI SZEREPE	4
A NÉPESSÉG VÁRHATÓ ALAKULÁSA	7
A TELEPÜLÉS ÁLTAL NYÚJTOTT INFRA-, ÉS SZOLGÁLTATÁS- STRUKTÚRA A JÖVŐBEN	8
A KÖRNYEZET ALAKÍTÁSÁNAK IRÁNYELVEI	9
A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI HELYZETÉNEK JAVÍTÁSÁRA VONATKOZÓ IRÁNYELVEK	10
A TÁRSADALMI FOLYAMATOK KEZELÉSÉT CÉLZÓ ELKÉPZELÉSEK	12
A JÖVŐKÉP MEGALAPOZÁSA	13
A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ (2003.) ELEMZÉSE	13

JÓVÁHAGYANDÓ MUNKARÉSZ **16**

JÖVŐKÉP, ALSÓNÉMEDI JELLEMZŐI A 2020-2025. ÉVEKBEN **16**

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJAINAK ÉS FELADATAINAK MEGHATÁROZÁSA **17**

CI. PRIORITÁS	17
CII. PRIORITÁS	18
CIII. PRIORITÁS	19
CIV. PRIORITÁS	20
CV. PRIORITÁS	21

ALSÓNÉMEDI, FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEK- FELADATOK- CÉLOK **26**

FÜGGELÉK **32**

MELLÉKLETEK

1. SZÁMÚ MELLÉKLET	SWOT ANALÍZIS
2. SZÁMÚ MELLÉKLET	KÉRDŐÍVEK KIÉRTÉKELÉSE
3. SZÁMÚ MELLÉKLET	TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÖTLETBÖRZE

ALÁTÁMASZTÓ MUNKARÉSZEK

BEVEZETÉS

A települések működtetése és fejlesztése a települési önkormányzatok feladata és felelőssége. Az ezekre vonatkozó önkormányzati célok, elképzelések, stratégiák (a kitűzött célok megvalósításának módjai), és az ezekhez szükséges eszközök meghatározása a településpolitika tartalma. Településpolitika tehát két, egyformán fontos eleme a település működtetése (településüzemeltetés) és a településfejlesztés. Fontos kihangsúlyozni ezeket, mert a két oldal egymást feltételezi, együtt határozza meg a településen élők „életminőségét”, ugyanakkor verseng egymással a rendelkezésre álló szűkös pénzügyi és egyéb forrásokért. Ezeket a körülményeket a fejlesztések tervezésénél sem lehet elhanyagolni, mert ezek megvalósulásuk után, üzemeltetési, fenntartási költségeket igényelnek, ezért törekedni kell arra, hogy a fejlesztések, illetve az ezekhez kapcsolódó beruházások, jövedelmezőek, de legalább önfenntartóak legyenek.

A településfejlesztés tervezése tehát a település jövőbeli működésére és fejlesztésére vonatkozó átfogó megközelítés, amelynek keretében olyan megoldásokat keresünk a település jövőbeni viszonyaira, amelyek a legjobb eredményeket ígérnek a lakosság életkörülményei javításában, a település és a környezet összhangjának biztosításában.

A településfejlesztési tervezés eredménye, egyben alapvető dokumentuma a településfejlesztési koncepció, amely felvázolja a település jövőképét, a fejlesztések célrendszerét, az ezekhez kapcsolódó legfontosabb feladatokat, valamint a közvetlen térségi, hazai és nemzetközi környezethez szükséges alkalmazkodási lehetőségeket.

Minden település egy sajátos összetett képződmény. Különböző körülmények környezeti, földrajzi, történelmi stb. tényezők hatására alakul ki, szervesen fejlődik, érzékenyen reagál a szűkebb és tágabb környezetében bekövetkező változásokra. A település évszázadokon keresztül fennmarad, majd kedvezőtlen külső, belső körülmények hatására, lassan elnéptelenedik, esetleg elpusztul, majd a körülmények kedvező változása következtében újratelepül, megújul.

A település összetett volta miatt, több szempontból is megközelíthető, egyrészt, mint a településen élő lakosok lakó és élettere, az ún. „helyi társadalom” létformája, másodszor a lakosság illetve a különböző szervezetek által végzett gazdasági tevékenységek színtere, így maga az önkormányzat is folytat gazdasági, gazdálkodási jellegű tevékenységeket. Harmadszor, mindezek a jelenségek és tevékenységek egy fizikai térben egy természeti, és egy ún. „épített” környezet keretei között zajlanak. Ez adja a település képét, arculatát, melyet a lakó és egyéb épületek, a köz- és zöld területek és infrastrukturális elemek alkotnak. A fentiek értelmében a fejlesztési-, illetve a fejlesztéstervezési tevékenység is akkor lesz megfelelő, ha ezt a többarcúságot, illetve ezen oldalak, vetületek egymásra hatását is figyelembe vesszük, azaz ezek együttes fejlesztése hozhat csak megfelelő eredményt.

A településrendezési terv elsősorban az épített környezet fejlesztésére és a meglévő kulturális örökség megőrzésére irányul, de feltételezi a településfejlesztési koncepció meghatározását, mivel céljai és feladatai ebben kerülnek megfogalmazásra, összhangban a település többi céljaival és feladataival.

Jelen dokumentum a 2003. áprilisában jóváhagyott Településfejlesztési koncepció felülvizsgálata, mely az azóta eltelt éveket vizsgálva illetve a megváltozott társadalmi-gazdasági határokat figyelembe véve meghatározza Alsónémedi Nagyközség jövőképét.

A településfejlesztési koncepció kialakítása (A BM 24. sz. Útmutató a település fejlesztési koncepció készítéséhez c. anyag felhasználásával) a település jelenlegi helyzetének feltárásával, értékelésével indult, amelynek elemzéséből meghatározhatók a település erősségei, gyengeségei (adottságok) és a környezet által nyújtott lehetőségek, illetve veszélyek (SWOT analízis). A helyzetelemzés összefoglaló táblázata (SWOT, Célok Feladatok) a jelen anyag melléklete.

A következő lépés a település jövőképének, a jövőben elérendő célállapotának meghatározása. A településfejlesztési koncepció időtávja, -célszerűen- a gyorsan változó körülmények és tendenciák következtében a következő évtizedekig, azaz 2020-2030-ig terjed. A gyors változások miatt, célszerűnek tartjuk a koncepció rendszeres felülvizsgálatát. A koncepció tartalmazza a fejlesztési célok és a hozzá kapcsolódó feladatok rendszerét. Ezekből kerülnek meghatározásra a településrendezési célok, illetve feladatok, amelyek a tervezés alapjául szolgálnak. A koncepcióban szereplő célok és feladatok végrehajtására a későbbiekben javasolt, hogy az önkormányzat fejlesztési programot készítsen.

ALSÓNÉMEDI FEJLŐDÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ TRENDK, FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEK

A település térségi szerepe

A település térségi szerepét alapvetően a volt dabasi járás, gyáli kistérség, a főváros közvetlen közelsége és a főbb infrastrukturális elemek határozzák meg, a településen áthaladó 5-ös számú I. rendű főút, és az M0 és M5 autópályák közelsége.

A település megközelíthetősége kiváló, a közigazgatási határán halad keresztül az 5-ös számú főút, mely Budapest és Kecskemét, Szeged, valamint országhatár (szerb és román) közt biztosít kapcsolatot. A főváros és az autópályák közelsége (M0 és M5), és ezáltal a nagyobb városok gyorsabb elérhetősége jelentős munkahely-elszívó hatást generál, melyet távlatilag helyben lévő munkahely-teremtéssel orvosolni szükséges.

A település közvetlen vasúti kapcsolattal ugyan nem rendelkezik, de a térség 4 kötőpályás közlekedési vonala könnyen elérhető. A Budapest – Vecsés – Üllő - Cegléd fővonal sűrű forgalmat bonyolít, a Budapest – Ecsér – Nagykáta – Újszász – Szolnok és a Budapest – Ócsa – Dabas – Lajosmizse – Kecskemét vonal a személyszállításban játszik fontos szerepet a kistérségben. A településen a haránt irányú közlekedés nem megfelelő.

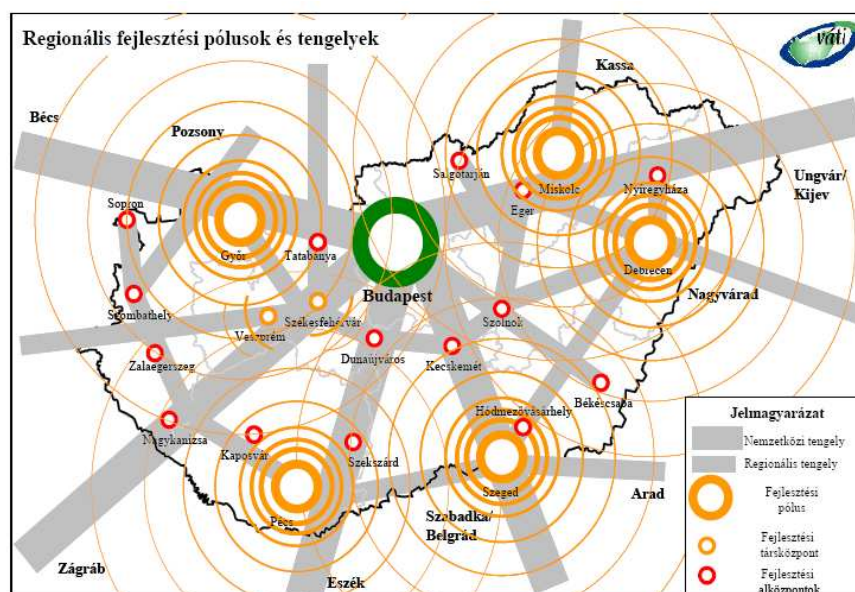
Potenciálisan előnyt jelent a nagyközség számára a Duna-Tisza-csatorna közelsége, valamint a meglévő természeti értékek. Ki kell emelni, hogy a nagyközség életében kiemelt szereppel bír, jelenleg a belterületen áthaladó 5-ös főút a tervekben (Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terv) kihelyeződik a jelenlegi elkerülő útra, ezáltal a településen áthaladó forgalom csökkenése tehető fel hosszútávon.

Alsónémedi elsősorban mezőgazdasági település, mely tevékenység 2000-től folyamatos leszálló ágban van. A változások a település hagyományos lakó belterületi részein funkciókeveredéseket okoztak (pl. zavaró gazdasági tevékenységek megjelenése), melyek tisztázását, korlátozását a jövőben rendezni célszerű.

Vonatkozó térségi stratégiák bemutatása

- ✓ Országos Területfejlesztési Konceptió

Országos Területfejlesztési Konceptióban megalapozott területfejlesztési struktúra alapján Alsónémedi az ország fejlesztési tengelyeinek metszéspontjához közel, a Közép-magyarországi tervezési-statisztikai régióban, a budapesti fejlesztési pólus közvetlen környezetében helyezkedik el. A policentrikus településfejlesztési koncepció az ország Budapest-központú térszerkezet oldódását kívánja elérni. Alsónémedinek, tekintettel, hogy Budapest közelében helyezkedik el, jelentős szerepe e tekintetben nincsen, a méretéből adódóan nem tudja, és nem is kell, hogy ellensúlyozza a Főváros szerepét.

Forrás: Országos Területfejlesztési Konceptió

Alsónémedi a versenyképes budapesti metropolisz-térségbe tartozik, mely rész céljai között az agglomeráció települési vonatkozásában az alábbi megállapítások vonatnak:

- A központi szerephez szükséges infrastrukturális és szolgáltatási fejlesztések ösztönzése: a metropolisz infrastruktúra fejlesztése a személyforgalom, az információ és kommunikáció technológiai, magas szintű üzleti infrastruktúra fejlesztések terén kell, hogy leginkább megnyilvánuljon. A logisztika, a közlekedési és a műszaki infrastruktúra fejlesztése során a város tehermentesítése [...]
- Az agglomerációs települések fizikai összenövésének megakadályozása, a zöldmezős beruházások és a belterületbe vonások korlátozásával, a főváros körüli zöld területek védelmével, ill. növelésével cél egy kiegyensúlyozott zöldfelületi rendszer, ökológiai és rekreációs „zöld gyűrű” kialakítása. E gyűrűben biztosítani kell egyrészt a köztes mező- és erdőgazdálkodási zöldterületek ökológiai célú hasznosulását, másrészt a főváros számára minőségi rekreációs lehetőségek – a fenntarthatóság szempontjaival összhangban álló - széles körét (pl. kerékpáros-, vízi-, horgász-, lovassport és turizmus, természetjárás, vízi turizmus, stb.), lehetővé téve a jelenleg kevés helyszínen nagy terhelést jelentő kiránduló- és üdülőforgalom szétterítését, ezzel összhangban az erdők közjóléti szolgáltatásainak bővítését.
- Harmonikusan működő, agglomerációs rendszer megteremtése, fejlesztések menedzselése az agglomeráció szereplőinek hatékony együttműködésével. A főváros és elővárosi gyűrűjének fejlesztése egységes tervezést igényel, mely a kerületi, fővárosi, települési, megyei önkormányzatok, a régió, a közszolgáltatók és a társadalmi szervezetek partnerségén alapul. A hatékony végrehajtást is csak együttműködő menedzsmeni szervek biztosíthatják. Ezért törekedni kell az összes érintett település agglomerációs externáliákat kezelni képes intézményi kooperációjának biztosítására.
- A kiegyensúlyozott térszerkezet kialakítása, az alközpontok fejlesztése, az élhető lakókörnyezet megteremtése érdekében szükséges, hogy a különböző szereplők összehangolt, túlzott területhasználatot kerülő fejlesztései eredményeként az agglomerációban élők mind nagyobb aránya számára váljanak településükön ill. szomszédos településeken elérhetővé a munkahelyek, szolgáltatások, csökkentve a közlekedési rendszer és a környezet terhelését.
- Közlekedési kapcsolatok modernizációja, a környezeti szennyezéseket csökkentő beruházások támogatása, haránt irányú közlekedési kapcsolatok fejlesztése, forgalomcsillapító, az elővárosi gyűrűvel összehangolt integrált várostervezés megteremtése, a környezetbarát közösségi közlekedés előtérbe helyezése az egyéni közlekedéssel szemben. Javítani kell [...] az agglomerációs tömegközlekedési eszközt.

A Közép-magyarországi régió vonatkozó fejlesztési irányai:

- Szerkezetében és térstruktúrájában harmonikus, stabil gazdaság kialakítása (pl. a turisztikai és szabadidős kínálat bővítése és színvonalának emelése, a kiaknázatlan elemek; gyógyfürdők, területileg kiegyensúlyozatlan szolgáltató rendszer, hiányos marketing) aktivizálásával)
- A munkaképes korú lakosság gazdasági aktivitásának növelése (hátrányos helyzet, megváltozott munkaképesség emberek elhelyezkedésének támogatása; új típusú foglalkoztatási lehetőségek megteremtése; humán erőforrás fejlesztése, az iskolarendszeren belüli és azon kívüli oktatás, színvonalának fejlesztésével és a képzési struktúra munkaerő-piaci igényekhez történő igazításával.)
- Humán közszolgáltatások színvonalának fejlesztése és területi összehangolása: az egészségügyi, szociális, kulturális közszolgáltatások elérhetőségének és színvonalának területi összehangolása, igazítása a szuburbanizáció demográfiai változásaihoz elsősorban az agglomerációs övezetben; az egészségügyi, szociális, kulturális és oktatási intézmények infrastrukturális állapotának javítás, rekonstrukció, technikai eszközök, berendezések); az „alkonygazdaság” fellendítése, a növekvő arányú idős népesség kulturális, rekreációs, közösségi aktivitásának megfelelő szolgáltatások, lehetőségek biztosítása, életminőségének javítása
- Természeti- és épített környezet védelme és fejlesztése: Környezet- és természetvédelmi szemlélet erősítése a régió társadalmának minden szintjén; A természetes zöldfelületi egységek, vízbázis-védelmi területek védelme, az ezek közötti természetes kapcsolat, zöldfelületi rendszer kialakítása és megóvása; Települési és kerületi (al)központok fejlesztése, revitalizálása, szolgáltatások, új funkciók megtelepedésének ösztönzése („Főutca-program”); A Régióban elérhető rekreációs lehetőségek bővítése, a kulturális, sport és a regenerálódást segítő programok szélesítése.

- A közösségi közlekedés fejlesztése, környezetkímélő közlekedési rendszer erősítése: Új – elsősorban haránt-irányú közlekedési kapcsolatok kiépítése, A közösségi közlekedés versenyképességének növelése a levegő- és zajszennyezés csökkentése érdekében; Az alternatív közlekedési módok kihasználhatóságának elősegítése.

✓ *Budapesti Agglomeráció Területfejlesztési Konceptiója és Stratégiai Program*

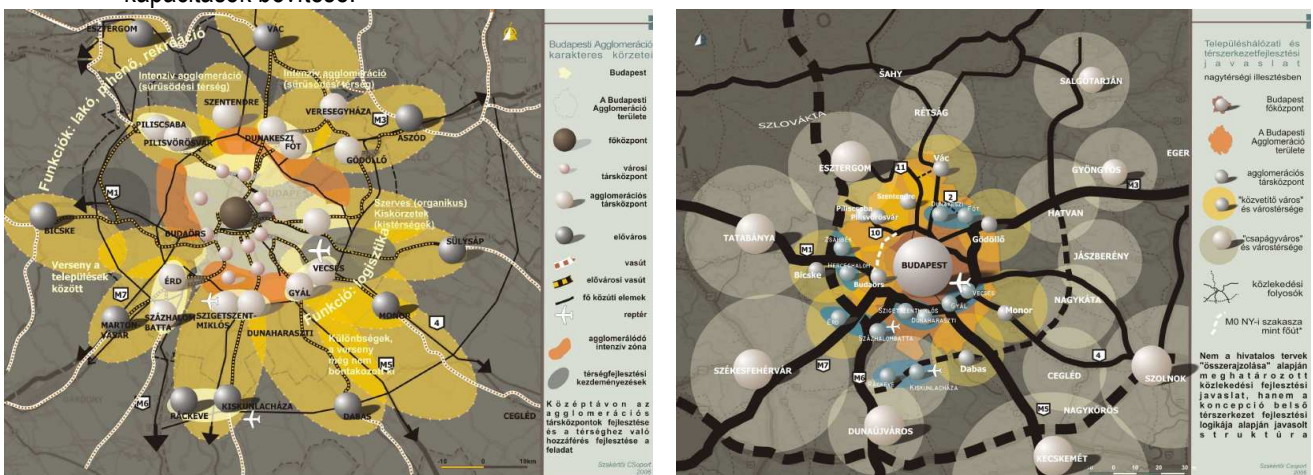
Alsónémedi az agglomeráció délkeleti szektor települési közé tartozik, ahol a migrációs és a szuburbanizáció folyamatok egyre inkább meghatározók a település életében.

Amint az alábbi ábra is jól szemlélteti, a Közép-magyarországi régióban a településrendszer nem hálózatosan fejlődött, hanem Budapest-centrikusan. A megye déli települési közül Gyál és Dunaharaszti agglomerációs társközpontok, melyekhez ellátásban Alsónémedi szorosan kapcsolódik.

Kivonat a stratégiából: „A jelenleg zajló társadalmi és gazdasági folyamatok, valamint az 1999. évi koncepcióban felvázolt, kisebb területegységekre vonatkozó javaslatok alapján a következő fejlesztési irányvonalak jelölhetők meg a Budapesti Agglomeráció kisebb területegységei vonatkozásában (Budapest esetében többnyire zónaszerű, koncentrikus területegységek / Jelölése: I./ míg az agglomeráció egyéb települései és a külső kerületek egy részének vonatkozásában mikro-körzet szintű csoportosításban /Jelölése: II./):

II/6. Gyál, Vecsés, Üllő, Felsőpakony, Ócsa, **Alsónémedi**, a XVIII. kerület

- A Ferihegyi repülőtérhez kapcsolódó komplex fejlesztések támogatása a nemzetközi repülőtérnek megfelelő tömegközlekedési (vasúti) kapcsolatok kiépítése, a logisztikai funkciók erősítése.
- Szerkezetfejlesztés, a hiányzó harántoló kapcsolatok kiépítése.
- A térség más területein kertvárosi típusú fejlesztés.
- Az épülő M0 csomópontjához kapcsolódó pontszerű vállalkozás-, kereskedelem-, szolgáltatásfejlesztés.
- A helyi gazdaság erősítése kis-, és középvállalkozások támogatásával.
- A települési karakter erősítése, a környezetminőség javítása.
- A táj- és természetvédelem érdekeivel összehangolt területhasználat, a termelési hagyományokra alapuló, de környezetkímélő mezőgazdaság.
- A táji és épített környezeti elemekre épülő turizmusfejlesztés.
- A településközpontok megújítása.
- Ócsa központi szerepkörének erősítése, Alsónémedi főváros határ melletti - út menti - sávjában a tájhasználattal és a térségben folyó mezőgazdasági termelés érdekeivel összehangolt feldolgozó és tárolási kapacitások bővítése.”

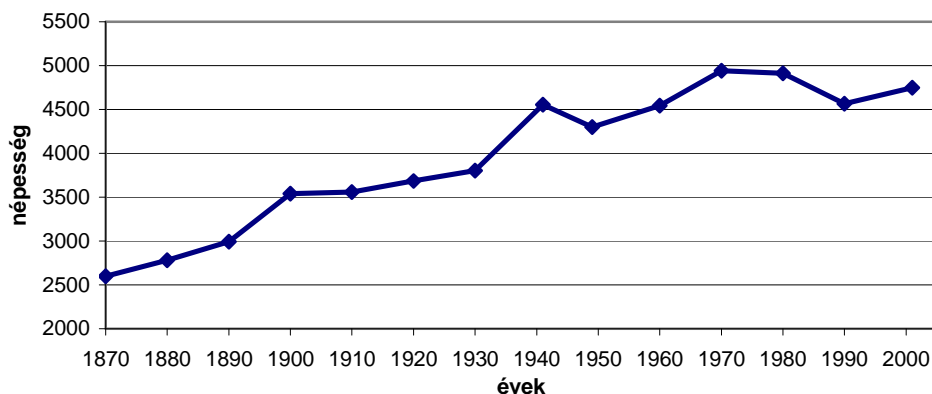

Forrás: Budapesti Agglomeráció Területfejlesztési Konceptiója és Stratégiai Program, 2007.

A népesség várható alakulása

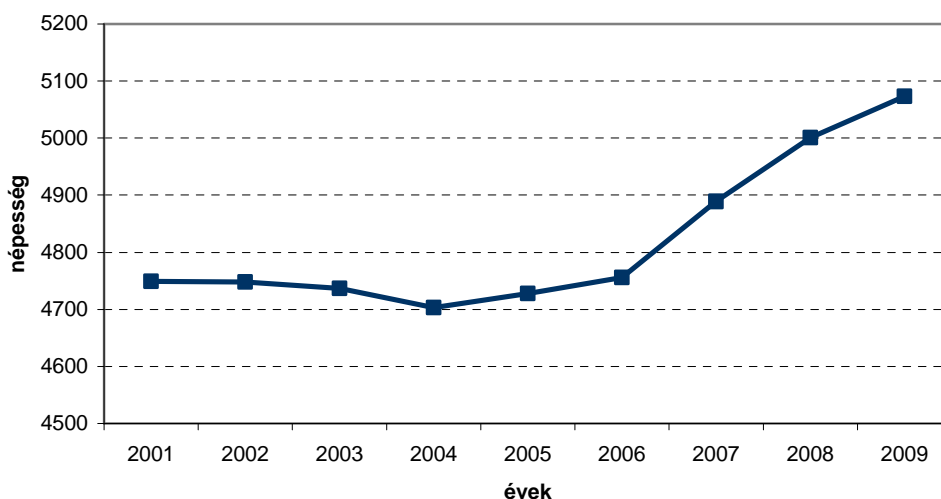
Az alábbi diagramból látható, hogy a népességváltozás hat szakasza különíthető el, az első 1870-1940 közötti szakaszra a lakosságnövekedés jellemző, a második szakasz (1940-1950) hirtelen csökkenéssel, a harmadik szakasz 1950-1970. közötti időszakban ismételt lakosságemelkedés, majd az 1970, de főleg 1980 utáni folyamatos lakosságcsökkenés következett be.

Népességváltozás 1870-2001.

Forrás: KSH, Népszámlálás, 2001.

Népességváltozás 2001-2009.

Forrás: KSH, Területi statisztika

Vizsgálva a jelenség okát megállapítható, hogy az 1980-as évek népességcsökkenése két jelentős okra vezethető vissza: egyrészt, a születésszám csökkenése, a természetes szaporodás negatív mivolta, másrészt a jelentős mértékű természetes fogyás mértékét is meghaladó elvándorlás. 1990-től a vándorlási egyenleg már pozitív, a születések száma is növekedést mutat. A két tényező együttes hatása következtében a népesség csökkenés megállt, sőt növekedést mutat, mely mértéke javasolt 5100 főnél meg kellene, hogy álljon, hogy a nagyközség még ki tudja szolgálni lakóit a jelenlegi infrastruktúrájával.

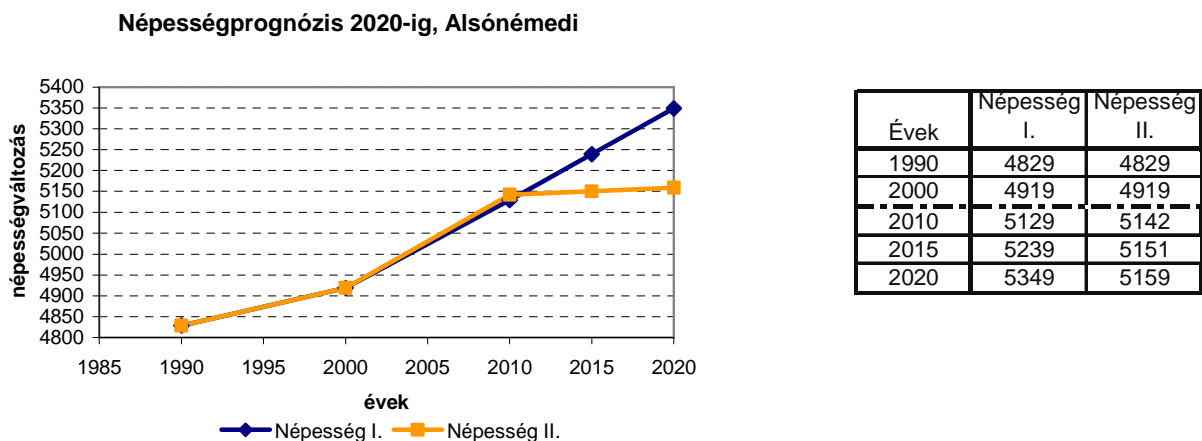
A természetes szaporodás (fogyás) összetevői igen nehezen befolyásolhatók, a születésszám csökkenése országos, sőt európai probléma (ámbar Alsónémedin a fiatalabb korosztály bővülése tapasztalható, elsősorban a fiatalabb és középkorú betelepülők okán), a halálozás kérdése és mértéke természetileg, társadalmilag (életkörülmények) meghatározott, és csak lassan és kis mértékben változik. A legjobban befolyásolható tényezőnek a vándorlás (elvándorlás- bevándorlás) tekinthető. Az elvándorlás csökkentése a nagyközséghez való kötődés (identitás) erősítésével, az itt élők életminőségének emelésével, míg a betelepülés a nagyközség vonzerejének (letelepedés támogatása, életminőség javítása) növelésével ösztönözhető.

Az elmúlt 15 évben a születések és a halálozások számának vizsgálata során az adatok azt mutatják, hogy a betelepülők nélkül hogyan alakult volna a népességszám 1990 és 2005 között. Ebben az időszakban 230-240 emberrel többen haltak meg, mint ahányan születtek. Ez egyértelművé teszi, hogy beköltözők nélkül a falu népessége kevesebb lenne, és a beköltözők nélkül várhatóan tovább csökkenne. (Forrás: Alsónémedi XXI. Századi jövőképe, Forrás: MTA politikai Tudományok Intézete „A népesedési helyzet, a fiatalok” című fejezete)

1990 után viszont ismét lakosságnövekedési tendencia figyelhető meg, mely elsősorban a budapesti lakosság agglomerációba történő áramlásával és a külföldi állampolgárok beáramlásával magyarázható (Népességváltozás 2001-2009. diagram).

A következő ábrákon bemutatjuk, hogy betelepülés mértéke, hogyan befolyásolja a népesség változást.

Alsónémedi település várható, becsült népessége (a két variáció alapulvételével)

Az I. sz. változat számításaiból látható, a jelenlegi ütemben (kb. 36 fő/év) vándorlási egyenleget feltételezve, a pozitív vándorlási egyenleg és növekedő születések száma a népesség számának biztos növekedését érné el, így a népesség 2020-re 5350 főt is elérné. A II. számítás alapján a bevándorlás ütemének alacsonyabb növekedése mellett (2010 után 19-25 fő/év pozitív vándorlási egyenleg), a népesség 2020-re kb. 5159 fő körül stagnálna. Azonban ki kell emelni, hogy a betelepülés fiatal és képzett betelepülők esetén, a település demográfiai struktúráját is előnyösen befolyásolhatja.

Természetesen a népességszám növelése nem öncél, hanem mérlegelés kérdése, az egyéb települési adottságok, működtetési és fejlesztési célok és feladatok függvénye. Az ábrákon szereplő értékek, csak becsült, tájékoztató jellegűek és a tendenciák, trendek bemutatására szolgálnak.

A 2015- re vonatkozó népesség becslések után, az elérésükhöz szükséges népesedés stratégiai és taktikai feladatok meghatározhatók. Jelen esetben a nagyközségnek mérlegelnie kell, hogy mely az a lélektani lakos szám, melyet még képes ellátni, és nem veszít jelentősen Alsónémedi értékeiből (természetes környezet közelsége, emberléptékű település, összetartó közösség). Így a népességnövekedés megállítása, annak optimalizálása javasolt.

Alsónémedin a foglalkoztatottak megoszlása összevont nemzetgazdasági ág szerint a legnagyobb arányt a szolgáltatási ágazat teszi ki (51,1%), ezt követi az ipar és építőipar (25,1%), majd a mezőgazdasági és erdőgazdálkodás (23,8%). Az arányok a kistérségi és megyei értékektől is jelentős eltérést mutat, elsősorban a mezőgazdálkodás arányát tekintve (gyáli kistérség 4,2%, megyei érték 3,2%).

A település által nyújtott infra-, és szolgáltatás- struktúra a jövőben

A társadalom fejlődése magával hozza a „falusi élet” megváltozását is, olyan értelemben, hogy a fejlettebb, komfortosabb „városias” élet elemei ötvöződnek a falusi természetközeli életmóddal, melynek megtartása rendkívül fontos. Hasonlóan csökken a jövőben a különbség a települések információs ellátottságában. Az informatika fejlődése lehetőséget ad az információk a kulturális, tudományos források elérésére, avagy a település népszerűsítésére (Internet), hamarosan általánossá válik a közigazgatásban, sőt új munkalehetőségek megteremtésében (távtanulás, távmunka). Ezek a lehetőségek rendkívüli módon elősegíthetik a nagyközség fejlődését, megvalósításuk viszont

komoly kihívást jelent, ezért ezek befogadására fel kell készíteni a nagyközség társadalmát. A túlzott internet használat a társadalmi elidegenedést, ezáltal a közösségi terek kiürülését is előidézheti.

A nagyközség jövőbeni fejlődése, a vidékies komfortos életmód a helyi lakosság és a turizmus számára való felértékelődés (környezet, rekreációs lehetőségek) megkívánja az infrastruktúra, és a település által nyújtott szolgáltatások az új, megváltozott követelményekhez való igazítását a beépített területeken. A környezet fokozott védelme, alternatív megoldások használata (pl. biomassza, napenergia, stb.), valamint a komfortosabb életmódhoz való közelítés érdekében szükséges a korszerű hulladékkezelés megoldása, a kiépített és megfelelő kapacitással rendelkező szennyvízhálózatra való teljes körű rácsatlakozás (KSH területi statisztikai adatok alapján a szennyvízhálózatra való csatlakozás 79%-os, Területi statisztika 2009).

Ezen kívül szükséges az illegális, engedély nélküli bekötések - csapadékvíz szennyvízcsatornába történő bekötések - felderítése és megszüntetése.

A vezetékes ivóvíz rendszer kapacitását a jelenlegi szolgáltatási igények mellett is bővíteni szükséges, különös tekintettel a tervezett gazdaságfejlesztés várható igényeiről (pl. iparterületek ellátása, stb.). A közművesítés mértékének és szabályosságának érdekében javasolt a közműnyilvántartás élővé tétele, digitalizálása.

A megnövekedő kulturális, szórakozási, sportolási igények kielégítésére megfelelő, igényes szolgáltatások kialakítása szükséges, amely az itt élő helyi lakosság megtartását is elősegíti. Kedvezőtlen demográfiai jelenség egész Európában a lakosság csökkenése, illetve ehhez kapcsolódóan a meghosszabbodó életkor következtében az idősebb lakosság magas és a jövőben tovább növekedő aránya. Ez magával vonja a szociális gondoskodás, szolidaritás megerősítésének szükségességét, az ehhez kapcsolódó intézménystruktúra kiépítését (szociális gondozás, idősök nappali aktív tevékenységek szervezése stb.).

Minden település életében, identitásának megtartásában nagyon fontos intézmények a gyermekintézmények, az óvoda és az iskola, amelynek szerepe a mai világban egyre inkább felértékelődik a jövő generációk felkészítésében, a kialakuló információs és tudásalapú társadalom követelményinek való megfelelésben.

Szintén követelmény a település „épített környezetének” (épületek, közterületek, egységes települési arculat, falukép) igényes karbantartása és kialakítása.

A településen lévő munkahelyek teremtése is nagymértékben hozzájárulhatnak a település népességmegtartó, illetve népesség vonzó erejéhez. Ugyanakkor a logisztikai ágazatban foglalkoztatottak általában alacsonyabb képzettséggel rendelkeznek, így fontos a munkahelyteremtés során annak minőségi és ágazati kiválasztása.

A környezet alakításának irányelvei

A település szerkezetén jól megfigyelhető az Alföldre annyira jellemző kétbeltelkes településrend számos jellegzetes vonása. A házak itt nem alkottak utcákat, nem volt elkerített udvaruk, hanem az egész falut sövény- vagy túskekerítés vette körül hajdanán, a kapuk a mezőre nyíltak. A falu lakosságának, állatállományának növekedése miatt később a mezők felé terjeszkedtek, így alakultak ki az állatok éjszakai elhelyezésére szolgáló szálláskertek. A birtokos parasztemberek két elkülönült telekkel rendelkeztek: egyik a falu központjában, a másik tőle távolabb, a határban. A belső kisméretű udvarok csak lakás céljára szolgáltak. A szálláskertekben, melyek gyűrű alakban vették körül a falut, volt a gazdasági udvar, a szérű, itt tárolták a takarmányt, a szénát, szalmát, itt kaptak helyet a termeléshez, az állattartáshoz szükséges eszközök is. Később ezek a szálláskertek egyszerű, állattartás nélküli tárolóhellyé alakultak, majd haszonkertként művelés alá vették területüket. (forrás: http://alsonemedicivilek.shp.hu/hpc/web.php?a=alsonemedicivilek&o=ruvaQ_ptDq, 2011. július 18.)

A hajdani településszerkezet a település fejlődése, további beépítések miatt alig lelhető fel, csupán a település ősi magja vehető észre a templom környékén. A településen áthaladó 5-ös út jelentős ártalmat, és egyben a közösségi életének teret adó központ alulhasznosítását is okozta, azaz jelenleg a település nem rendelkezik hagyományos értelemben vett és akként működő településközponttal.

Napjaink és a jövő egyre erősödő tendenciája az emberi környezet erőteljes felértékelődése, annak a felismerés jegyében, hogy az emberi tevékenység a környezetet károsan befolyásolja, amely károsodás viszont az emberi életfeltételeket rotítja. Alapvető fontosságúvá vált az úgynevezett fenntartható fejlődés elve, amely a fejlesztés környezettel harmonizáló megoldását jelenti.

A település vonzereje a belterülethez közel található kedvező környezetben, nyugodt, emberléptékű falusias légkörében, a táj érzékelhető közelségében rejlik.

A nagyközség homokhátra települt, északi és keleti területei magasabb fekvésűek, déli, délnyugati részei alacsonyabbak, ahol magas talajvíz található. Kiterjedt, jó minőségű, mezőgazdasági termelésre alkalmas területek találhatók Alsónémedin, homokhalmok foltokban előfordulnak. A település beépített területétől délre található, a csatorna menti legelők, kaszálók természeti és természetvédelmi területek. Az eredeti vegetációk helyén Alsónémedi térségében ma túlnyomórészt intenzív művelésű mezőgazdasági területek találhatók csak meg (tölgy-kőris- szil ligeterdők, borókás nyárasok, kőris-éger láperdők, gyöngyvirágos tölgyesek helyett). Alsónémedin országos jelentőségű természetvédelmi területek találhatók (a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Tv. értelmében ex-lege védett terület) a szennyvíztisztító belterület felé eső oldalán és a Duna-Tisza csatorna közelében fekvő területeken.

Alsónémedin helyi jelentőségű védett természeti területei közé tartoznak a Duna-Tisza-csatorna menti gyepek és nádasok, és a lakóterület keleti határán lévő erdőfoltos területek. A település keleti részén kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területet jelölnek, mely a turjánvidéket jelölik.

A településfejlesztés és a környezetalakítás fontos célja, e vonzerő megtartása érdekében, a kedvező környezeti állapot megőrzése, ill. még kedvezőbbé tétele, mely:

- ⇒ a környezet terhelésével járó tevékenységek elhelyezésének szabályozásával, környezetre kevésbé ártalmas létesítmények elhelyezésével,
- ⇒ a térségben lévő folyamatokra, trendekre figyelemmel versenypozíció megtalálása (tudatos fejlesztések, jelenlegi ingatlanhelyzet alapján a túlkínálat miatti lakóterületi fejlesztések csökkenése, korlátozása),
- ⇒ a meglévő környezeti konfliktusok feloldásával (pl. illeszkedő építészeti alkalmazása, belvizes területek beépítésének mérséklése, erős szabályozása),
- ⇒ a feltárt környezetterhelések megszüntetésével és a környezetet érő káros hatások felmérésével és csökkentésével (pl. a közlekedésből származó zajok esetében szükséges egy méréseken alapuló állapotértékelés elkészítése és tervek elkészítése; illegális szeméttlerakók felszámolása; csatornázottság teljes körű megoldása; zavaró gazdasági tevékenység által okozott zaj-, rezgés- és szállítással járó ártalmak felszámolása korlátozásokkal; forgalmas utak csillapítása forgalomtechnikai eszközökkel; zaj, a por, a légszennyezés csökkentése zöld védősávok létrehozásával),
- ⇒ a település zajterhelésének alakulását vizsgálva a zajvédelmi szempontból fokozottan védett területek (pl. csendes lakóövezetek) kijelölése,
- ⇒ a környezet minőségét javító intézkedésekkel – zöldfelületek területi és funkcionális fejlesztésével, az épített környezet rehabilitációjával, egységes arculat megfelelő színvonalra történő hozásával,
- ⇒ a természeti környezet védelmével, rehabilitációjával,

érhető el.

A település gazdasági és pénzügyi helyzetének javítására vonatkozó irányelvek

A településfejlesztés egyik legfontosabb problémája a fejlesztési források biztosítása. A központi források szűkössége és az önkormányzatok korlátozott lehetőségei eddig számos fejlesztés megvalósítását akadályozták, illetve késleltették. Az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik legfontosabb eredménye az ország rendelkezésére álló fejlesztési források megtöbbszöröződése (EU alapok, Norvég alap, Svájci alap). Ezen források jelentős része a település számára is elérhetővé válik, pályázatok elnyerése útján. Ehhez viszont az szükséges, hogy a támogatott témákról az önkormányzatok információkkal, és részletesen kidolgozott koncepciókkal, tervekkel rendelkezzenek. A térségi fejlesztési források mellett szükség van a nagyközség gazdasági erejének, forrás teremtő képességének erősítésére, ehhez szükséges a település gazdaságának helyi fejlesztése. Ez egyrészt a nagyközség lakossága számára jövedelemszerzési lehetőséget biztosít, másrészt a gazdasági szereplők, vállalkozások adóbefizetései, az egyéb források mellett, a település működtetésének és fejlesztésének alapját képezik.

A gazdaság fejlesztése kiterjed a mezőgazdasági termelés korszerűsítésére (piaci igények figyelembevétele, gép és technológiai fejlesztés), valamint a környezetkímélő ipari tevékenység erősítésére, letelepülési lehetőségeinek biztosítására. Hasonlóan fontos új szolgáltatási tevékenységek meghonosítása, ehhez kapcsolódóan helyi termékek (pl. helyi gyümölcs vagy zöldség termék) és helyi tevékenységek (helyi események, a helyi termék fesztiválja) kialakítása.

A jövőben egyre fontosabb a megújuló energiaforrások fokozott hasznosítása, mely fejlesztésére és alkalmazására jelenleg és az elkövetkező évtizedekben is jelentős támogatások állnak rendelkezésre, így Alsónémedin is a kiemelten fontos terület a megújuló energián alapuló fejlesztések és azok használata.

Országos és térségi turisztikai keresleti trendek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a turisztikai szektort nagyban befolyásolja az adott ország gazdasági helyzete, amelyet az alábbi táblázat szemléltet Magyarország éves GDP-növekedését mutatva. 2006 óta folyamatos a visszaesés, 2009-ben jelentősen csökkent az ország gazdasága. A fellendülés csak lassan indul be, szignifikáns GDP-növekedés csak 2012-től várható.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
GDP-növekedés (%)	104,1	104,2	104,8	104	104,1	101,1	100,6	93	100	101

Forrás: MNB, Ecorys becslés (2009, 2010, 2011)

Főbb belföldi turisztikai indikátorok

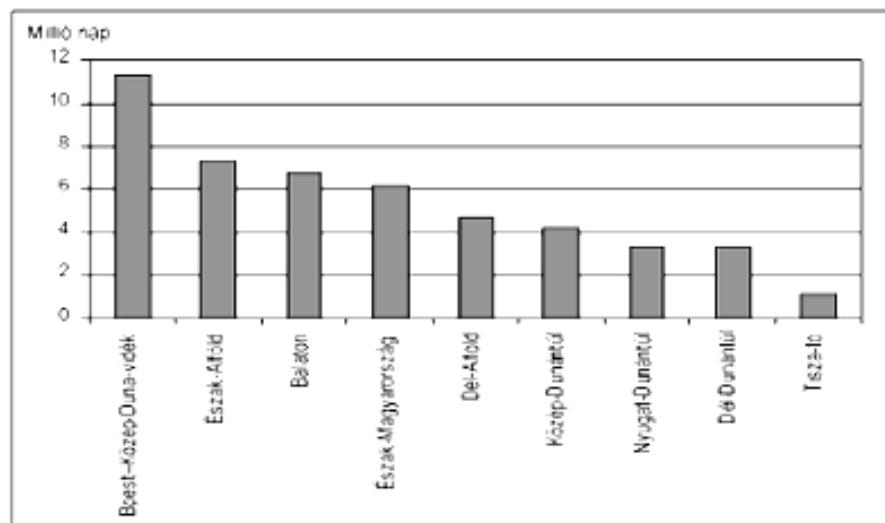
<i>Az utazások főbb jellemzői</i>	2006	2008
Egynapos utazáson résztvevők aránya	72%	63%
Többnapos utazáson résztvevők aránya	61%	58%
ebből: csak belföldre	62%	58%
csak külföldre	19%	17%
belföldre és külföldre	19%	25%
A többnapos utazások legfontosabb úti céljai	Balaton, Budapest–Közép-Dunavidék, Dél-Dunántúl	Balaton, Észak-Magyarország, Budapest–Közép-Dunavidék
Utazások hossza	4,78 éjszaka	3,42 éjszaka
Egy utazás költsége/fő/nap	3 829 forint	4 801 forint
Főutazások legfontosabb úti céljai	Balaton, Észak-Alföld, Budapest–Közép-Dunavidék	Balaton, Észak-Magyarország, Budapest–Közép-Dunavidék
Főutazások hossza	6,36 éjszaka	4,96 éjszaka
Egy főutazás költsége/fő/nap	4 215 forint	5 264 forint

Forrás: Magyar Turizmus Zrt., 2011.

2008-ban a magyar lakosság alig egynegyede vett részt hétvégi (víkend) típusú utazáson, amely során 1–3 éjszakát töltenek távol állandó lakóhelyüktől, tartós utazást csupán a lakosság egyötöde tett. Az utazás legalább egyik formájában így együttesen 36%-uk vett részt, tehát a népesség kétharmada teljesen kimaradt a szabadidős utazás élményeiből.

A Közép-Magyarországi Régió a legnépszerűbb célrégió (amit az alábbi grafikon is jól szemléltet) így országos viszonylatban a főváros környezetében lévő kisebb települések nem lehetnek versenytársaik Budapestnek. Így a Budapest vonzáskörzetében található, az agglomerációban található települések, mint turisztikai célpontok jellemzően a főváros lakossága által látogatottak. Azaz az agglomeráció települési elsősorban a főváros lakosságának egy-kétnapos szabadidős tevékenységeit szolgálják ki elsősorban: kerékpározás, természetjárás, az épített környezet értékei megtekintése és a kulturális programokon való részvétel.

Az 1-3 éjszakai utak során eltöltött idő turisztikai cél régió szerinti, 2008.

Forrás: Magyar Turizmus Zrt., 2011.

A főváros közelsége és a települések szuburbanizációs jellege, valamint régiós szintű turisztikai látványosságok híján a kistérség jelenleg nem tartozik a főbb turisztikai célpontok közé. Kitérés pontok: a természet közeli helyek vonzóbbá tétele, az egy-kétnapos kiránduló turizmus feltételeinek megteremtése, valamint kulturális programok szervezése. Ezzel egyidejűleg elengedhetetlen a térségmarketing; a meglévő és a fejlesztés alatt álló kínálat hirdetése, népszerűsítése, a térség és a település felhelyezése Magyarország turisztikai mentális térképén.

Az elkövetkező években is folytatódni látszik a szuburbanizáció. Igaz, lassuló mértékben, de növekedni fog a lakosságszám az agglomerációs kistérségekben. A kitelepülő és helyi gyökerekkel rendelkező lakosság egyaránt igényli a helyi kulturális és természet közeli kikapcsolódási lehetőségeket. Az e téren tett helyi szintű fejlesztési elképzelések is igazolják, hogy ezek az intézkedések szükségesek.

Az idegenforgalmat érintő közép- és hosszabb távú hatások között számolni kell a nyugdíjkorhatár emelésével, valamint a gazdasági válság miatti munkaerőpiaci bizonytalanság elhúzódása esetén a kereslet csökkenésével.

A társadalmi folyamatok kezelését célzó elképzelések

A jövőben a nagyközség társadalmának új kihívásoknak kell megfelelnie. A világban kialakuló globalizáció hatására annak ellenpontozásaként felértékelődik a lokális vagy helyi társadalom. A megelőző években a mezőgazdaság szerepének csökkenése, a politikai és gazdasági változások hatására bekövetkező társadalmi problémák (pl. munkanélküliség) következtében a „falusi társadalom” elbizonytalanodott, valamint a budapesti térségben az agglomerációba való áramlás a régi társadalmi kapcsolatok felbomlásához vezetett, vezetnek. A népességáramlás szabályozása megfelelő intézkedéseket igényel az önkormányzattól, és közreműködést a lakosságtól. Ezek közül legfontosabb, a település vonzerejének növelése, erőteljes település belsőmarketing folytatása (rendezvények, hagyományőrző esték és programok, civil szervezetek támogatása, stb.).

A nagyközségek társadalma csak úgy tud fennmaradni és fejlődni a jövőben, ha alkalmazkodik a megváltozott körülményekhez, a meglévő hagyományokon alapuló új típusú kötődést, identitást teremt. Ehhez szükség van a nagyközség teljes körű megújulására, mind társadalmi-kulturális, mind gazdasági, mind pedig, az épített környezet vonatkozásában.

A település vizsgálati munkarészeinek összefoglalását jelen dokumentum 1. számú melléklete tartalmazza (SWOT).

A jövőkép megalapozása

A jövőkép megalapozása érdekében széles körű társadalmi részvétellel folyt a tervezés. A megfelelő koncepció kiválasztása érdekében civil és gazdasági szférával történt igényfelmérés (kérdőív) is történt, a hivatali szférával történt személyes interjúk mellett. A lakossági tájékoztatás első körben a helyi újságban történt meg.

A kérdőívek általános tanulsága szerint:

A válaszadók a legnagyobb problémának a nagyközség életében a kezdeményezőkézség és tenni akarás hiányát jelölték meg (30%) és a közösségi érdek érvényesülésének hiányát (28%), de nagy arányt kapott a nem megfelelő tájékoztatás és a fejlesztési források hiánya is. Általánosságban elmondható, hogy a település lakossága nem nézi jó szemmel az Alsónémédire beköltöző külföldi munkavállalók jelenlétét, a közbiztonság romlását is részben nekik tulajdonítják. A közlekedés fejlesztését, egységes települési arculatot valamint közösségi szellem és élet aktívabbá tételét szeretnék leginkább.

Azonban a sok negatívum ellenére is, alapvetően nagyon szeretik a településüket, a hagyományaikat és büszkék múltjukra az emberek, nem szívesen költöznének el máshova.

Társadalom bevonása speciális módszerrel történt, ún. Településfejlesztési Ötlebörze keretében, mely egy újszerű társadalomépítő akció, amely lehetőséget nyújt a társadalmi beszélgetésekre, szakít a hagyományos lakossági fórumok tematikájával: moderált fórum keretbe foglalja a közös gondolatcserét és konkrét projektek kitalálására adhat lehetőséget.

Településfejlesztési 5. Ötlebörze

Az ilyen típusú közösségépítésre összpontosuló eseménysorozatnak az igazi eredménye az, ha a kommunikáció a továbbiakban külső szervezés nélkül is folytatódik, és rendszeressé válik a település lakóinak, az önkormányzat és a gazdasági szereplők között.

A csapatok mind fizikai mind ún. szoft fejlesztési elemeket tartalmaztak, és a beszélgetések során kiderült, hogy a település lakosai a társadalmi fejlesztéseknek nagyobb hangsúlyt adnak. Természetesen fontosak a fizikai fejlesztések is (útépítések, intézményfejlesztések, új létesítmények megtelepítése, melyek munkahelyeket teremtenek, és melyek a lakosság ellátását segítik), de mégis nagyobb hangsúlyt kaptak a helyi társadalom bevonását és annak fejlesztését elősegítő tevékenységek (rendezvények, eseménynaptár, civil és lakossági összefogás erősítése, hagyományörzés). Ugyanakkor, ennek elengedhetetlen feltétele az intézményi háttér megteremtése (pl.: közösségi épület, közösségi terek, rendezvényterem). A rendezvény részletesebb összefoglalóját a dokumentum 3. számú melléklete tartalmazza.

A Településfejlesztési koncepció (2003.) elemzése¹

A 2003. áprilisában elfogadott Településfejlesztési koncepció (készítője Pestterv Kft.) az alábbiakban részletesebben ismertetésre kerülő 3 stratégiai javasolt feladatok egy része mára már elavult, avagy már meg is valósult, valamint az utóbbi években történt gazdasági válság és társadalmi trendek változásai a fejlesztési hangsúlyokat is máshova helyezték át. A feladatok egy része azonban ma is támogatandók.

- I. Alsónémédi maradjon hosszútávon is **fenntartható**, tágas, **emberi léptékű falusias karakterű település**, amely nem válik a szuburbanizáció célterületévé, a fővárost körülvevő kertvárosi gyűrű részévé, amely táji-, természeti-, települési- és társadalmi környezetével harmóniában fejlődik, ahol a területek óvatos urbanizálása és a helyi gazdaság fejlesztése miatt esetenként bekövetkező többletterhelés és a környezet átfogó fejlesztése során bekövetkező biológiai aktivitás és terhelhetőség növekedése összhangba kerül.
 - a védett és védelemre érdemes táji-, természeti elemek megóvása
 - tájvédelmi-, természetvédelmi, vízkészletvédelmi, talajvédelmi és környezetvédelmi okokból - további kavicsbányanyitások nem engedélyezése

¹ Településfejlesztési Koncepció, Pestterv, 2003. alapján, kivonat

- a közterületek rendezése
- a települési, az épített környezeti és a kulturális értékek számbavétele és védelme, karbantartása
- helyi táji-, természeti és környezeti értékek tudatosítása a helyi társadalom számára, környezeti nevelés
- az alternatív energiaforrások felhasználásának támogatása

II. Alsónémedi távlatban legyen olyan település, amely mintegy **5000 – 5200 ember** - XXI. századi követelményeknek megfelelő életminőséget biztosító - **vonzó otthona**, olyan, ahol jó élni és olyan, amely egyaránt biztosítja.

- települési lakókörülmények javítása (zöldterületek növelése, a közterületek felújítása, karbantartása, humán infrastruktúra további fejlesztése, közművesítés fejlesztése)
- lakóterületek rendezése és bővítése (a kialakult telekstruktúra kiegészítésével, az infrastruktúra hálózatra jól rákapcsolható területek felhasználásával, „falusias” lakóterületek beépítése, alapfokú ellátásához való fejlesztői hozzájárulások) (a település lakossága 2011-re már elérte ez 5000 főt, a település jelenleg is elegendő tartalék lakóterületi területtel rendelkezik, további bővítés nem szükséges, ezek falusias lakóterületté való beépítése javasolt)
- gazdasági területek bővítése (a helyi mezőgazdasági vállalkozások támogatása, helyi ipari-, szolgáltatási vállalkozások működési területének bővítése, a fővárosi és a regionális gazdasághoz kapcsolódó logisztikai-, raktározási funkciók megtelepítése)

III. E sokirányú és magas színvonalú szolgáltatás biztosítása érdekében Alsónémedi legyen **erős és fejlődőképes helyi gazdasággal** rendelkező település, mely a fővárossal és mikrotérségével egyaránt együttműködve, a kölcsönös előnyök figyelembevételével fejlődik, ahol a gazdaság fejlődéséből származó adóerő növekedés a **közösségi célok megvalósítását** szolgálja.

- a gazdasági, a területi és a humán potenciálok sokoldalú kihasználása érdekében a helyi gazdaság fejlesztésének és erősítésének feltétele a több lábbon állás, a mezőgazdaság, az ipar, a térségi szolgáltatáshoz kapcsolódó logisztika, a szabadidőipar és rekreáció együttes és egyidejű fejlesztése

Mezőgazdaság fejlődési feltételeinek biztosítása

- legkorszerűbb technika, technológia és szabványok alkalmazása
- a termőterület védelme
- gyengébb földterületeken a tájfenntartó mezőgazdálkodás, a rét és a legelő gazdálkodás támogatása

Ipar, és a szolgáltatások fejlődési feltételeinek biztosítása

- a térséggel együttműködő helyi - mikro-, kis- és középüzemi méretű - gazdaság támogatása
- a meglévő ipari-, szolgáltatási területek átfogó fejlesztése és rendezése
- környezetet nem szennyező tevékenységet folytató vállalkozások letelepítése
- gazdasági alkalmazkodóképességhez nélkülözhetetlen képzésekhez, tovább-képzésekhez való hozzájutás lehetőségének támogatása

Regionális gazdasághoz kapcsolódó logisztika és raktározás feltételeinek javítása

- vállalkozói övezetekhez fizikailag is kapcsolódó, mezőgazdasági célra nem jól hasznosítható és tájvédelmi szempontból is elhanyagolható területek átminősítése (2011-re elegendő gazdasági terület áll rendelkezésre, további nagyobb terület kijelölése nem szükséges, helyi mezőgazdasággal kapcsolatos logisztikai és raktározás javasolt, alacsonyabb képzettségűek foglalkoztatásával)

Szabadidőgazdaság, a rekreáció fejlődési feltételeinek biztosítása

- táji-, környezeti potenciál gazdagítása, a tájkarakter és táji-, természeti értékek megőrzése, tájfejlesztő programok

- kisrepülőgépes repülőtér és a hozzá kapcsolódó szabadidős létesítmények fejlesztése

IV. Alsónémedi legyen **környezetével együttműködő** település

- lakossága ellátásának javítása, a helyi sajátosságok és érdekek elismertetése és elfogadtatása, a gazdaságfejlesztés hatékonyságának növelése
- településközi együttműködés erősítése
- tömegközlekedés fejlesztése
- az állami, az önkormányzati, a vállalkozói (gazdálkodói) és a civil szféra sokoldalú együttműködése

V. Alsónémedi legyen - a kialakult térszerkezeti adottságok keretei között - **korszerű és fejleszthető szerkezetű**, tagolt település ahol az egyes építmények és létesítmények azon túl, hogy beilleszkednek az épített környezetbe, a használati értékükön túl építészeti értéket is képviselnek, hozzájárulnak a települési környezet pozitív irányú formálásához.

- a belső területek tehermentesítése (BATrT tervzetben az 5-ös út a jelenlegi elkerülő út nyomvonalaként jelölt), település beépített területén keresztül haladó út forgalomcsillapítása
- településközpont – településszerkezeti és építészeti értékei figyelembevételével történő - továbbfejlesztése, a közterületek megújítása, a zöldfelületek növelése és rendezése
- hiányzó ellátó intézmények pótlása, illetve a szükségessé váló kapacitásbővítése
- a már beépítésre javasolt lakóterületek beépítése - a nem vizes, a nem jó termőhelyi adottságú és a természetvédelmi szempontból nem értékes - a településközpont közeli fekvésű területek felhasználásával (2011-től új lakóterületek kijelölése nem javasolt, a település elérte a megcélzott 5000 főt, a már kijelölt területek beépítése esetén a település akár 7-7.500 főt is elérheti, melyhez viszont a szükséges infrastruktúra nem áll rendelkezésre)
- burkolatlan lakóutcák burkolása, a felszíni vízelvezető rendszer egyidejű felújítása

Alsónémedi lakossági igények felmérését követően a fő stratégiai célok megmaradtak. A nagyközség emberi léptékű település szeretne maradni, mely lakosai számára megfelelő életkörülményeket tud biztosítani. Amellett, hogy a települési belső komfort növelését célozza meg, a település számára fontos a gazdaság megtartása és fejlesztése, hiszen az ebből származó bevételek (pl. adók) mind a településfejlesztésre fordíthatók.

JÓVÁHAGYANDÓ MUNKARÉSZ

JÖVŐKÉP, ALSÓNÉMEDI JELLEMZŐI A 2020-2025. ÉVEKBEN

A nagyközség Budapest szomszédságában kellemes életkörülményeket biztosító, biztonságos település legyen, ahol könnyen elérhetők jó minőségű közszolgáltatások, magas minőségű a települési környezet (parkok, utak, épületek, egységes települési arculat) és ahol aktív a helyi közösség. Területi fejlődésnek alapvetően nem célja a növekedés, hanem inkább a meglévő, tervezett fejlesztési területek hasznosítása.

A település egységesebb arculata kialakul, melyben a hagyományt őrző, értékes épületek védelme is kiemelt szerepet kap. A település beépített területének forgalomcsillapítása következtében ismét kialakulhat valódi településközpont. Az épített környezet mellett a természeti környezet védelme is megvalósul.

A helyi közösség meg fog erősödni, civil szervezetek tevékenykednek majd a település fejlesztésében, szépítésében, az élénk kulturális és sportéletben, a hagyományok megőrzésében, szolgálva a lakosság régi és a hagyományokon alapuló új identitásának kialakulását.

A települést jól működő önkormányzat vezeti, amely a helyi közösségekkel aktívan együttműködve szervezi a nagyközség életét.

A köztisztviselők biztosítják majd a lakosság igényeinek színvonalas kielégítését minden korcsoport számára, az óvodástól az időskorúak gondozásáig.

A munkaképes népesség számára megfelelő munkalehetőségek teremthetők, mely egyrészt a népességet foglalkoztatja, megtartja, másrészt jelentős ipari tevékenységek befolyó bevételét jelent a nagyközségnek.

A helyi munkalehetőségek száma a kereskedelmi-gazdasági-, szolgáltatóipar, a helyi mezőgazdaságon alapuló raktározás és logisztika és az idegenforgalom, a szabadidős turizmus megerősödésével növekszik.

A környező településekkel együttműködve kell a szabadidős és turisztikai kínálatot kialakítani, mely Alsónémedin leginkább a szelíd turizmuson alapuló fejlesztések, pl. kerékpáros, természetjáró turizmus lehet.

A nagyközség mezőgazdasága átalakul a piaci igényeknek megfelelően, korszerű eszközökkel, környezetkímélő módon, jövedelmezően termel.

A környezet védelme megerősödik, a környezetgazdálkodás és a környezettudatos nevelés következtében. A természeti környezet fenntartása és védelme a település számára megfelelő és elegendő zöldfelületet biztosít, mely a kellemes, fenntartható és természetközeli nagyközséget biztosítja hosszútávon. A település beépített területei körüli védőterület, védő fásítás biztosítja az élhetőbb és egészségesebb lakókörnyezetet.

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJAINAK ÉS FELADATAINAK MEGHATÁROZÁSA

A településfejlesztés **alpcélja (C) a nagyközség lakossága életminőségének javítása**, az életszínvonal emelése és az erre épülő közösségi, kulturális életen keresztül a hagyományokon alapuló új „falusi” kötődés (identitás) megteremtése fenntartható településfejlesztés és gazdaság jelenléte mellett. Ennek keretében a következőkben szereplő kiemelt célok, egyenrangú **prioritások (CI.-CV.)** fogalmazhatók meg, amelyek esetében ki kell emelni, hogy a prioritási lista csupán a beavatkozási területek felsorolása fontossági sorrend nélkül.

A célok eléréséhez számos fejlesztési célterületen kell beavatkozni, fejleszteni. Az egyes fejlesztési célterületekhez kapcsolódó főbb feladatok a mellékelt táblázatos anyagban (Alsónémedi fejlesztési célterületek-célok) szerepelnek.

CI. Prioritás

A népesség stabilizálása, optimális népességszám és településméret elérése, amely biztosítja a nagyközség hosszú távú életképességét és fenntarthatóságát

A népesség alakulását, mint az előzőkben szerepelt, alapvetően a vándorlási egyenleg alakulása határozza meg. Ennek befolyásolásának eszközei a bevándorlás ütemének csökkenése, az elvándorlás mérséklése, az identitás, a közösségi kötődés erősítése. A bevándorlásnak több előnye is lehet, pl. fiatal családok betelepülése esetén javul a népesség korösszetétele, nőhet a születésszám. Képzett betelepülők a nagyközségbe vonzása, új ismeretek, vállalkozó szellem, innovációs készség erősödését jelenthetik. Ugyanakkor hátránya is származhat a településnek, hiszen a nem kívánt társadalmi rétegek megjelenése jelentős terhet jelenthet a településirányításra és -ellátásra (közszolgáltatások, segélyek, támogatások, stb.), amely a helyi társadalmat is erodálja, és adott esetben hozzájárulhat a lakosság egyes rétegeinek az elköltözéséhez.

A betelepülés mérséklése és a helyi identitás megtartása, valamint a beköltözőkkel való megismertetése megfelelő intézkedéseket igényel az önkormányzattól, és közreműködést a lakosságtól (ún. belső marketing). A beáramlás mértékének egyik eszköze a tudatos településfejlesztés, azaz hol és mekkora, funkciójára alkalmas terület kerüljön kialakításra, pontos és tudatos szabályozás mellett.

Ez bár önmagában is összetett, sokrétű feladat, de megoldása nem elegendő. Szükséges, hogy a szűkebb és tágabb környezet és ebben a jövődö partnerek és érdekeltek is megfelelő információval rendelkezzenek a nagyközség által nyújtott lehetőségekről. Ezért rendkívüli jelentőségű a tudatos tájékoztatás, kialakítása és alkalmazása (ún. külső településmarketing).

A kapcsolódó fejlesztési területek:

- ⇒ demográfiai folyamatok befolyásolása – fejlesztési területek tudatos, tömbönként, pontos szabályozása által új lakóterületek mennyiségének és minőségének befolyásolása
- ⇒ helyi társadalom, önkormányzat fejlesztése – kommunikáció fejlesztés honlap rendszeres aktualizálásával, helyi újság tájékoztatási felületei által, társadalmi fórumok tartásával, stb.
- ⇒ közösségi, szellemi élet fejlesztése- ún. belső marketing helyi társadalmi akciókkal, rendezvényekkel, helyi oktatási anyagban a település hagyományainak, történelmének oktatása, stb.
- ⇒ széles kínálatú munkahelyek teremtése – elsősorban a helyben való foglalkoztatottság érdekében, a helyben való megtartás céljából, és a településfejlesztésre fordítható ipari tevékenységből származó adóbevételek miatt (javasolt a helyi mezőgazdasági termékek feldolgozásán, raktározásán és szállításán valamint a *megújuló energiák*on alapuló fejlesztések pl. biomassza feldolgozás, stb.)
- ⇒ szórakozás, sport fejlesztése a helyi kötődést, kikapcsolódást elősegítően, szabadidő eltöltésének egyik lehetősége

CII. Prioritás

Az életszínvonal emelése, a jövedelemszerző képesség javításával, a gazdaság fejlesztésével.

A) A jövedelemszerzés lehetőségeinek szélesítése

Az életkörülményeket alapvetően meghatározó tényező a családok jövedelme, illetve ezek megszerzési lehetősége. Meg kell jegyezni, hogy a településen magasabb a helyben foglalkoztatottak aránya a kistérségi szinthez képest, de a mezőgazdaság egyre nagyobb térvesztésével a helyi munkahelyek száma, a település eltartó képessége valamelyest csökkent, melyet az ipari és gazdasági területek térnyerése sem tud kompenzálni (viszonylagosan kevés helyi lakos dolgozik ezen létesítményekben), így a településen foglalkoztatottak jelentős aránya ingázásra, külső munkahelyre, leginkább Budapestre kényszerül.

A helyi jövedelemszerzés növelésének két útja van, egyrészt a meglévő gazdasági termelőegységek hatékonyságának és jövedelmezőségének fokozása (pl. mezőgazdasági gépesítés, technológia-fejlesztés; ipar technológiaváltás), másrészt új munkalehetőségek teremtése, mely a település lakosságának képzettségének megfelelő munkahelyeket biztosíthat (pl. mezőgazdasági termékek feldolgozása, *megújuló energián* alapuló beruházások pl. biomassa feldolgozás). Az életszínvonal további fontos eleme a nagyközség által nyújtott szolgáltatások fejlettsége és minősége.

Ennek lehetőségei:

- ⇒ helyi munkalehetőségek bővítése (új és meglévők technológiaváltásával, települési lakosság képzettségének megfelelően),
- ⇒ alternatív technológiák, megújuló energián alapuló gazdasági fejlesztések,
- ⇒ kereskedelmi- szolgáltató gazdasági területek kijelölése és befektetők vonzása,
- ⇒ helyi szolgáltatások fejlesztése,
- ⇒ helyi termékek kifejlesztése és értékesítése,
- ⇒ infrastruktúra fejlesztése (előközművestés vagy településrendezési szerződés keretében a potenciális beruházó által)

B) A piaci igényeknek és az ökológiai adottságoknak megfelelő termelési szerkezet, gazdaság kialakítása

Az Európai Unióhoz való csatlakozás következtében, valamint a jövedelemszerzés lehetőségeinek kiszélesítése miatt szükséges a gazdaság, különösen a mezőgazdaság átalakítása, a megváltozó követelményekhez való alkalmazkodás, a mezőgazdasági termékszerkezet piaci igényekhez alakítása. Ennek legfontosabb követelményei:

- ⇒ területhasználat racionalizálása, környezetbarát (akár bio-) gazdálkodás,
- ⇒ helyben termelt termékek részbeni vagy teljes feldolgozása,
- ⇒ helyi termékek közös értékesítésének szervezése,
- ⇒ helyi gazdaságfejlesztés (családi és kisvállalkozások támogatása),
- ⇒ helyi szolgáltatások fejlesztése,
- ⇒ szabadidős gazdaság és szelíd turizmus fejlesztése,

A kapcsolódó fejlesztési területek:

- ⇒ tervszerű településgazdálkodás – önkormányzati tulajdonú területek (elsősorban gazdasági) fejlesztését és szabályozását követően kijárlás, portfólió kialakítása
- ⇒ településfejlesztés eszközrendszere (támogatások, pályázatok, helyi gazdasági szférával való együttműködés, településrendezési szerződések),
- ⇒ ésszerű, tudatos, ütemezett infrastruktúra fejlesztése (belterületbe vonás esetén településrendezési szerződések biztosításával, a közmű kapacitások igényeknek megfelelő folyamatos fejlesztése, utak, járdák, kerékpárutak fejlesztése, kiépítése),

- ⇒ településüzemeltetés fejlesztése (környezetvédelmi vagy településfejlesztési alap létrehozása) a környezetet és a települést érintő károk mérséklésére, enyhítésére, megelőzésre,
- ⇒ település menedzsment létrehozása, a fejlesztéseket koordináló társaság létrehozása,
- ⇒ helyi vállalkozások támogatása,
- ⇒ környezetkímélő vagy jelentősen nem zavaró tevékenységet folytató gazdasági egységek letelepítése.

CIII. Prioritás

A természet és a táj védelme, erőforrásainak fenntartható hasznosítása, a kedvező környezeti állapot megőrzése és javítása. A tájhasználat környezettel való harmonizálása alapján, környezetvédelem.

A táji adottságokhoz igazodó, a természeti értékeket megőrző tájgazdálkodás, valamint a biológiai sokféleség fennmaradásának biztosítása az alábbi alapelvek szerint történhet:

- ⇒ integrált földhasználati rendszer alkalmazása
- ⇒ természet közeli területen kerékpárutak, tanösvények kialakítása a tudatformálás és a bemutathatóság biztosítása érdekében
- ⇒ a természeti erőforrásokkal történő takarékos gazdálkodás
- ⇒ a mennyiséggel szemben a minőséget előtérbe helyező termelés
- ⇒ az egykori tájgazdálkodási módok felelevenítése
- ⇒ a tájfejlesztés lehetőségeinek megteremtése, a tájkarakter erősítése a táji adottságoknak megfelelő, a természetvédelem érdekeivel összehangolt tájhasználat alkalmazása
- ⇒ a táji, természeti szempontból értékes területek megőrzése
 - a táj sokszínűségének megőrzése - erdősávok, fasorok, vizes élőhelyek, gyepterületek védelme
 - a természetközeli élőhelyek közötti kapcsolatok (ökológiai folyosók) fennmaradásának biztosítása

Zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése:

- ⇒ a rekreációs lehetőségek bővítése, a meglévő zöldterületek fejlesztése, új zöldterületek kialakítása (pl. 5-ös út melletti új platánsor kialakítása, belterületi utak mentén)
- ⇒ az intézménykertek használati értékének növelése (iskolakert, óvodakert fejlesztése)

Környezetvédelem:

- ⇒ a környezettudatos szemlélet erősítése
- ⇒ a környezeti elemek védelmét és a környezetet érő káros hatások csökkentését szem előtt tartó fejlesztések (infrastruktúra-fejlesztések, környezetkímélő gazdasági tevékenységek megtelepedése) megvalósítása
- ⇒ megújuló energiaforrások hasznosítása (nap-, szél-, talajból, hulladék felhasználásból származó energia)
- ⇒ a hulladékkezelés korszerűsítése
 - a környezetvédelmi elvárásoknak megfelelő szennyvízkezelés megvalósítása
 - építési törmelék ártalmatlanítása
 - szelektív hulladékgyűjtés (lebomló zöld hulladékot is beleértve)
 - szemétbánya felszámolása és rekultivációja;
 - az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása, szükség esetén a fertőzött talaj cseréje;
- ⇒ esetlegesen felmerülő környezeti konfliktusok feloldása (forgalom miatti zaj- és portterhelés pl. forgalomtechnikai eszközökkel)

A kapcsolódó fejlesztési területek:

- ⇒ természeti környezeti adottságokon alapuló fejlesztések
- ⇒ korszerű településüzemeltetés, településgazdálkodás
- ⇒ települési környezet fejlesztése (természetes és épített)
- ⇒ közlekedési koncepció kidolgozása
- ⇒ közlekedés terheinek csökkentése

CIV. Prioritás

A nagyközség megújítása a helyi társadalom, a közösségi és kulturális élet fejlesztésével és az épített környezet védelmével és fejlesztésével

A legfontosabb kapcsolódó célok, feladatok:

- ⇒ érték és hagyományörzés megerősítése, feltámasztása (helytörténeti kiállítás, pályázatok a fiatalok számára, régi történetek, fényképek, emlékek gyűjtése, bemutatása, helyi rendezvények stb.)
- ⇒ életkörülmények javítása (helyi munkahelyteremtés, iskola, szociális gondoskodás, kulturális sport lehetőségek fejlesztése stb.)
- ⇒ helyi közösségek fejlesztése (baráti csoportok, egyesületek, civil szervezetek létrehozásának, összefogásának támogatása)
- ⇒ a település lakosságának a közös célok megvalósításában való közreműködés szervezése (civil összefogás)
- ⇒ megfelelő közösségi, kulturális élet megteremtése (művelődési ház, központ megfelelő programokkal való ellátása, üzemeltetése, helyi rendezvények, hagyományörző estek szervezése stb.)
- ⇒ kulturált lakókörnyezet kialakítása (közterületek rendezése, virágosítás, épületek karbantartása, egységes települési arculat kialakítása stb.)
- ⇒ rendezvényhelyszín, közösségi helyszín kialakítása (pl. felhagyott temető helyén, azt emlékparkká alakítva)
- ⇒ megfelelő kereskedelmi, vendéglátási és egyéb javító szolgáltatások biztosítása
- ⇒ a föld eltartó képességének növelése, a tájban rejlő lehetőségek feltárása
- ⇒ megfelelő megközelíthetőség (helyközi közlekedés) javítása
- ⇒ belvizes területek beépítésének szigorú szabályozása a lakók érdekében

Épített környezet védelme és fejlesztése

A nagyközség térbeli szerkezetét, arculatát alapvetően az épített (művi) környezet határozza meg. Megjelenése, állaga a településképet az emberek életlehetőségeit közvetlenül befolyásolja. Értékei a nagyközség kultúrájának szerves részét alkotják, amelyek megőrzése fontos feladat. Ugyanilyen fontos az új építések szabályozása, a meglévő keretekbe való beillesztése. Erre külön terv készül, a településrendezési terv.

A már fejlesztésre kijelölt területek beépítése az érintett tulajdonosi (lakossági, gazdasági vállalkozás) közmű- és útépitési hozzájárulásával évenkénti ütemekben történhet meg. Az önkormányzat a kötelező feladatok ellátása mellett fejlesztési típusú elképzelések megvalósulását is kívánja létrehozni, melyhez azonban a szűkös önkormányzati források miatt külső források, lehetséges partnerek, szereplők bevonásával valósulhatnak meg.

A kapcsolódó feladatok:

- ⇒ az épített környezet védelme, (műemlék és helyi értékvédelem- kulturális örökségvédelmi hatástanulmány),
- ⇒ hagyományos épületek, építmények, szobrok helyi védelem alá helyezése (értékvédelmi rendelet),
- ⇒ településen „tervtanács” avagy „faluszépítő egyesület” felállítása és üzemeltetése, mely által az építési engedélyek kiadását megelőzően a helyi érdekképviselői szerv véleményezéssel élhet,
- ⇒ történelmi, kulturális értékek védelme, megőrzése (régészeti területek védelme),

- ⇒ tájkép, falukép, utcakép védelme, fejlesztése,
- ⇒ közterületek, zöldterületek rendezése, védelme, fejlesztése,
- ⇒ a gazdátlan épületek, udvarok felszámolása,
- ⇒ a lakóterületen belüli ipari tevékenységek megszüntetése, zavaró tevékenység mérséklése

A kapcsolódó fejlesztési területek:

- ⇒ helyi társadalom, önkormányzat
- ⇒ közösségi, szellemi élet további fejlesztése
- ⇒ kultúra, szórakozás, sport lehetőségek bővítése, ezek elérhetőségének javítása
- ⇒ épített környezet fejlesztése és védelme
- ⇒ történeti, kulturális értékek védelme
- ⇒ településfejlesztés eszköztárája
- ⇒ tudatos és ész-szerű területhasználat

CV. Prioritás

A nagyközség térségi szerepének erősítése, tudatos településmarketing és a térségi együttműködés keretében.

A jövőben, az információs társadalom térhódítása, megváltoztatja (magnövelheti) a nagyközség térségi szerepét is. Az Internet használat, kiterjedése és mindennaposá válása következtében, valamint az autópálya közelsége, az 5. számú főút menti potenciális munkahelyi területeinek működésével a nagyközség jobban bekapcsolódik a környező és a távolabbi térség életébe (munkahelyteremtés, áruszállítás, stb.).

Az Európai Unióban a regionális és térségi kapcsolatok kiemelik a települések közös fellépésének szükségességét, ezzel a térségi identitás kialakulását, magával vonva a helyi társadalom „kinyílását” a térségi emberi kapcsolatok erősítését is. Az együttműködéseknek számos formája létezik, de a mai világban talán az egyik legfontosabb, ha kölcsönös tapasztalatcsere és tudás átadása is lehetővé válik, így már kipróbált eszközök használata segítheti a település működését, munkáját. A nagyközségen civil szervezetek és alapítványok működnek, melyek bevonása és aktív működése a településfejlesztés szempontjából meghatározó lehet, azaz az önkormányzat és a civil szféra szoros együttműködése kiemelt területté kell váljon. Civil szervezetek: az Alsónémedi Sport Egyesület, Alsónémedi Polgárőr Egyesület, NYWYG Íjász és hagyományörző egyesület, Összefogás a jövőnkért Alsónémedin Egyesület, Magyarok Szövetsége, Alsónémedi Civilekért Egyesület, alapítványok: az Alsónémedi Községért Közalapítvány, Széchenyi István Általános Iskoláért Közalapítvány, Alsónémedi Napköziotthonos Óvodáért Alapítvány, Alsónémedi Gyermekekért és Anyákért Közalapítvány, Szent Kereszt Felmagasztalása Plébániáért Alapítvány, Ifjú Művészekért Alapítvány, Dabas és Környéke Üdülőtábor Alapítvány.

A legfontosabb kapcsolódó célok, feladatok:

- ⇒ önkormányzat fejlesztése (szervezetfejlesztés és fejlesztési társaság)
- ⇒ információs rendszer fejlesztése, kommunikáció javítása (belső és külső tájékoztatás)
- ⇒ önkormányzat és civil szféra szoros együttműködésének kialakítása
- ⇒ a tájékoztatás informatikai lehetőségeinek megteremtése és fejlesztése (helyi újság, internet, helyi tv)
- ⇒ együttműködés, kooperáció (a kistérségi együttműködés erősítése, közös fellépés a források megszerzésében, pályázatok térségi beruházások megvalósítása, tapasztalatcsere)
- ⇒ közvetlen szomszédságban lévő településekkel való együttműködés megerősítése (esetleg egyes funkciók ellátására szakosodás)
- ⇒ szakmai tanácsadó szervezetek igénybevétele
- ⇒ térségfejlesztési társulások működésének javítása

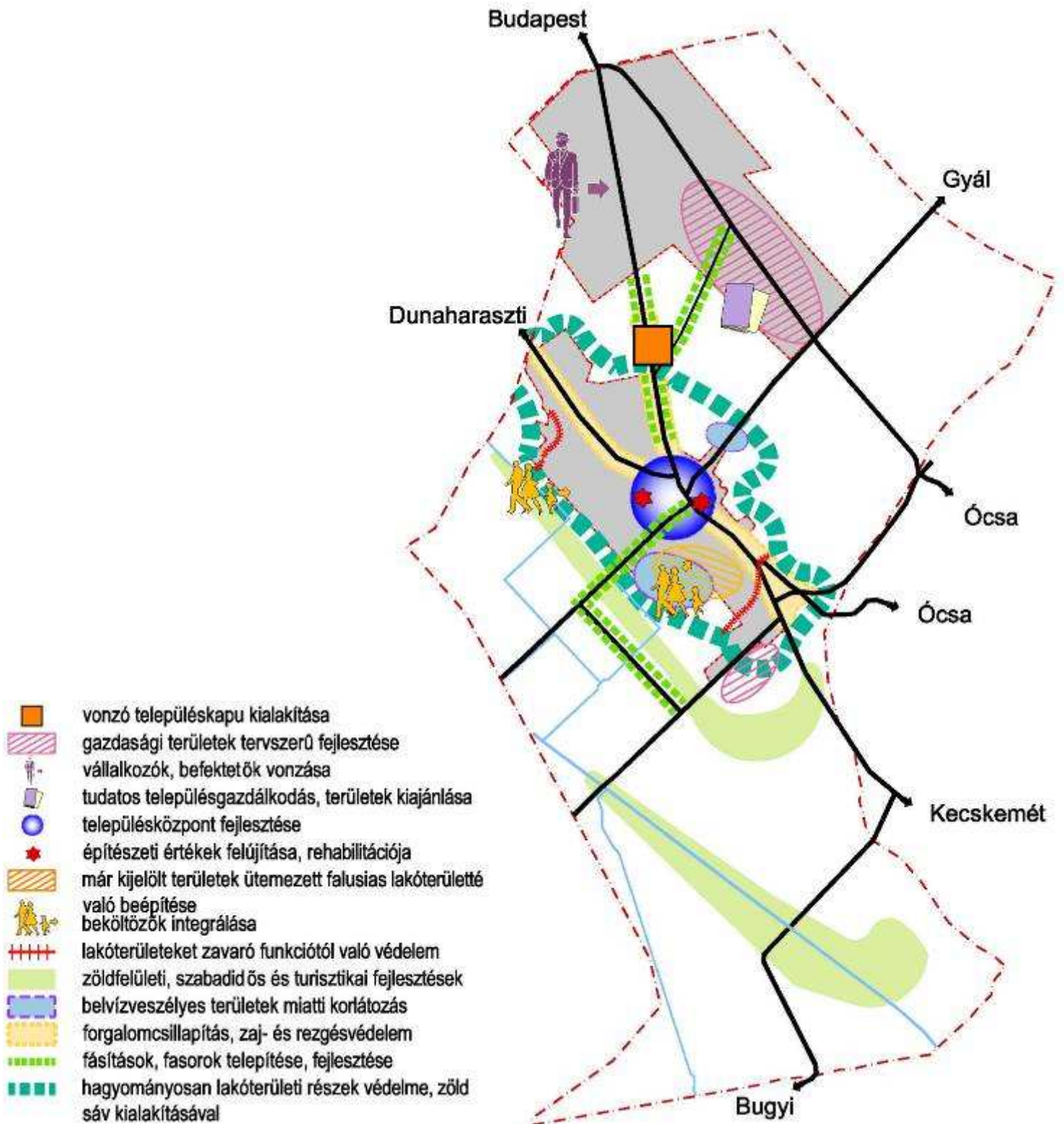
A kapcsolódó fejlesztési területek:

- ⇒ természeti környezet, tájgazdálkodás, tájvédelem, környezetvédelem
- ⇒ a település társadalmi, politikai, gazdasági környezetének fejlesztése
- ⇒ települési kapcsolatok kialakítása és fejlesztése

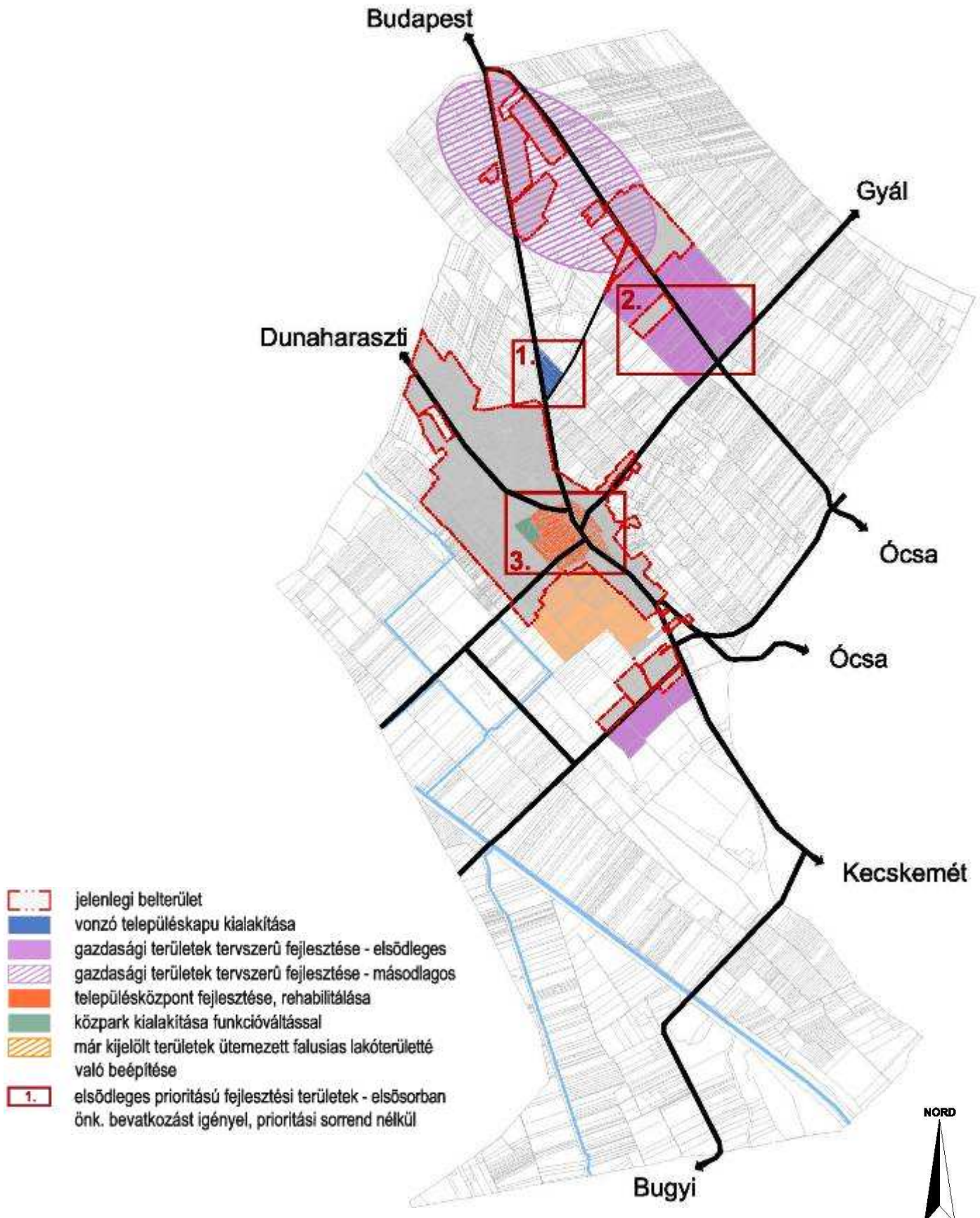
A következő táblázatokban listászerűen összegyűjtve, sorszámozva szerepelnek a vizsgálati munkarészek összegzésén alapuló (SWOT) fejlesztési célterületekhez kapcsolódó feladatok.

Alsónémedi Településfejlesztési koncepciójának térképes feldolgozása

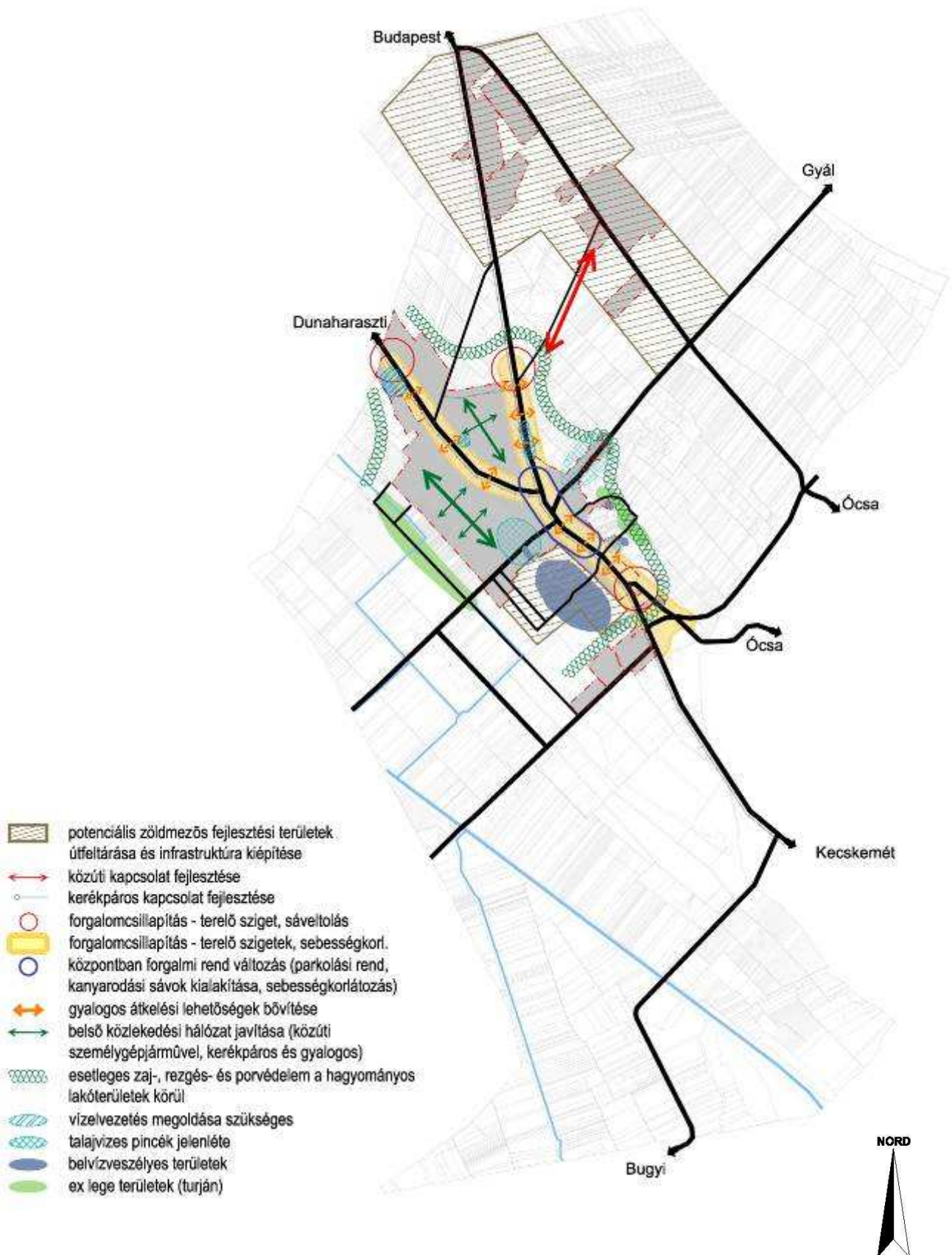
1. Konceptcionális átnézeti térkép

2. Területi fejlesztések és beavatkozások

3. Infrastrukturális fejlesztések és beavatkozások

Alsónémedi, Fejlesztési célterületek- Feladatok- Célok

Sorszám	Fejlesztési célterületek	Feladat sor.sz.	Feladatok	Kapcsolat a célokkal				
				Alapcél: C				
				CI.	CII.	CIII.	CIV.	CV.
1.	A település társadalma, humán erőforrások 1.1. Demográfiai folyamatok	.01	- A gyermekvállalás ösztönzése a gyermekellátási feltételek javításán keresztül	+				
		.02	- A faluhoz való kötődés erősítése – helyi rendezvények, hagyományörző tevékenységek oktatási rendszerbe való integrálása	+			+	+
		.03	- Népeség optimalizálása, belterületbe vonás, építési telkek kialakításának mérséklése	+		+	+	
		.04	- Idős lakosság ellátására való felkészülés, házi beteggondozás, idősek otthona				+	
		.05	- A fiatalok helyhez kötése, megfelelő lehetőségeket kell teremteni munkahely, lakástámogatás, a közéletbe való bevonás	+	+		+	
	1.2. Humán erőforrások	.01	- Továbbtanulás ösztönzése, magasabb és a piac által igényelt szakképesítés megszerzésére.	+	+			
		.02	- Mezőgazdaságon alapuló fejlesztések elősegítése – helyben való foglalkoztatottság növelése	+	+			+
		.03	- Munkahelyek növelése érdekében helyi gazdaság támogatása – pályázati rendszer	+	+			
		.04	- A földtulajdonosok, földhasználók szakmai képzései, ösztönözni kell a környezetkímélő szemlélet és annak gyakorlat megvalósítását. (Pl. a növényvédőszer felhasználók körében a szakszerűség szintjének emelése és a növényvédőszeres göngyölegek szakszerű, szelektív kezelésének ösztönzése.)	+	+	+		
		.05	- Az iskolai oktatásban a környezettudatos szemlélet és viselkedés kialakítása, formálása.	+		+	+	
	1.3. Életkörülmények, szociális helyzet	.01	- Egészséges-életmód programok kialakítása, szervezése	+			+	
		.02	- Nagyobb gondot kell fordítani a jövőben a szociális problémák kezelésére, az idősek, egyedül élők és a rászorulóknak gondozására (idősek otthoni betegápolása, idősek otthonának létrehozása)				+	
		.03	- A lakossági szolgáltatások színvonalának, a lakossági igényeknek és a várható népességnek megfelelő fejlesztése (egészségügyi ellátás fejlesztése, pl. szakorvosi rendelő)	+			+	

Sorszám	Fejlesztési célterületek	Feladat sor.sz.	Feladatok	Kapcsolat a célokkal				
				Alapcél: C				
				CI.	CII.	CIII.	CIV.	CV.
	1.4. Politikai-, társadalmi élet és aktivitás, csoportok szervezetek	.01	- Civil szervezetek összefogásának elősegítése – civil ház, találkozók kialakítása				+	
		.02	- Civil szervezetek által rendezett, Alsónémedihez fűződő, helyi identitáserősítő rendezvények támogatása, arra alkalmas helyszín biztosítása (pl. régi temető helyén köz- és emlékpark)	+			+	
		.03						
		.04	-A nagyközség lakóinak személyes tenni akarásának, aktivitásának feltárása, igénybevétele a falu szépítésében	+			+	
	1.5. Önkormányzat működése, lakossági részvétel a nagyközség irányításában, fejlesztésében	.01	- Az önkormányzatnak döntő szerepe van a nagyközség életében, így működésének fejlesztése és tisztségviselőinek képzése, az ügyintézés színvonalának emelése nélkülözhetetlen		+		+	+
	1.6. A közösségi, szellemi élet jellemzői	.01	- Megfelelő többfunkciós, elsősorban közösségi tér, közösségi ház és igényesebb szórakozási lehetőségek megvalósítása (esetleg helyi vállalkozók bevonásával)	+	+		+	
		.02	-A sportolási lehetőségek bővítése, főleg a fiatalság számára a szabadidő értelmes, egészséges eltöltésére, térségi sportkapcsolatok erősítése	+			+	
	1.6. A települési közösség igényei és elvárásai	.01	- Községi tér, községi ház és igényesebb szórakozási lehetőségek megvalósítása (pl. sportcsarnok, régi temető helyén közpark, rendezvények)	+			+	
		.02	-A sportolási lehetőségek bővítése, főleg a fiatalság számára a szabadidő értelmes, egészséges eltöltésére, térségi sportkapcsolatok erősítése	+			+	
		.03	- Egységes települési arculat kialakítása – települési viselkedési / építkezési kódex megalkotása, „tervtanács” avagy „faluszépítő egyesület” létrehozása és működtetése				+	+
		.04	- Az ipari területek, tevékenységek kiszorítása a lakóterületekről.		+			
2. Épített környezet, infrastruktúra	2.1. A település története	.01	- Hagyományok ápolása, helyi hagyományörző rendezvények tartása, helyi oktatásba való integrálása.				+	
	2.2. A település szerkezete, tagoltsága	.01	- Az új építési területek beillesztése a településszerkezetbe, belterületbe vonás tömbönként.	+		+	+	
		.02	- Beépítés szabályozása – belvizes területek korlátozása.			+	+	
		.03	-A beépítés szabályozása (Szerkezeti terv, Szabályozási Terv, Helyi Építési Szabályzat)	+		+	+	
		.04	- A régi történelmi településmag szerkezetének megőrzése mellett fejlesztése.				+	

Sorszám	Fejlesztési célterületek	Feladat sor.sz.	Feladatok	Kapcsolat a célokkal				
				Alapcél: C				
				CI.	CII.	CIII.	CIV.	CV.
	2.3. Településkép, utcaképek	.01	- Közterületek fejlesztése (játszótér), faluszépités				+	
		.02	- A hagyományos, értéket képviselő épületek helyi védelem alá helyezése.				+	
		.03	- Az épületek értékörző felújításának, karbantartásának támogatása		+		+	
		.04	- Egységes települési arculat kialakítása – települési viselkedési / építkezési kódex megalkotása, „tervtanács” avagy „faluszépitő egylet” létrehozása és működtetése				+	
		.05	- Települési zöldterületek és felületek fejlesztése, utcafásítás (pl. 5-ös út mentén a bevezető szakaszon platánsor, sertéstelepi út mentén, Halászi K. u. mentén)			+	+	
		.06	- Racionális településszerkezet létrehozása, egymást zavaró funkciók feloldása korlátozással			+	+	
		.07.	- Településkapu, fogadótér kialakítása		+		+	+
	2.4. Területhasználat	.01	-A tervezett belterületi területhasználatot a Településrendezés terv, Szerkezeti terve tartalmazza.		+	+	+	
		.02	- A településen lévő kavics nyersanyag lelő tavak rekreációs célú fejlesztése, revitalizációja, turisztikai, rekreációs hasznosítása.		+	+	+	
		.03	- Beépítés szabályozása – belvizes területek korlátozása, vízbázis védelme.			+	+	
		.04	- Közösségi, rendezvényhelyszín kialakítása (pl. a felhagyott temető emlékparkká alakítása által).				+	
		.05	- Település belterületén egymást zavaró funkciók tisztázása, racionalizálása.			+	+	
	2.5. Infrastruktúra	.01	- A nagyközség népességének növekedése miatt fel kell készülni az intézmények és egyéb infrastrukturális elemek bővítésére is. (tanulmánytervek, intézményfejlesztési koncepció, stb.)		+		+	
		.02	- Közlekedési koncepció kidolgozása és abban foglaltak megvalósítása (pl. a közlekedés terheinek csökkentése; köz- és közlekedésbiztonság és a forgalomelvezetés javítása)		+		+	
.03		- Úthálózat fejlesztés (5-ös út: beépített területek határain sávelhúzás, sebességcsökkentő szakaszok, központi területek kijelölt megállófelületek, gyalogos átkelőhelyek sűrítése, középszigetek és sávszűkítések ahol a keresztmetszet engedi előzetes vizsgálat alapján, útfelújítások az útállapot és a forgalmi állapot együttes minősítése alapján történhet)			+	+		
.04		- Forgalomszabályozás (Fő utca forgalmi rendezése, parkolás-szabályozása, táblák pótlása, kihelyezése, csatlakozó utcák elsőbbségi viszonyainak				+		

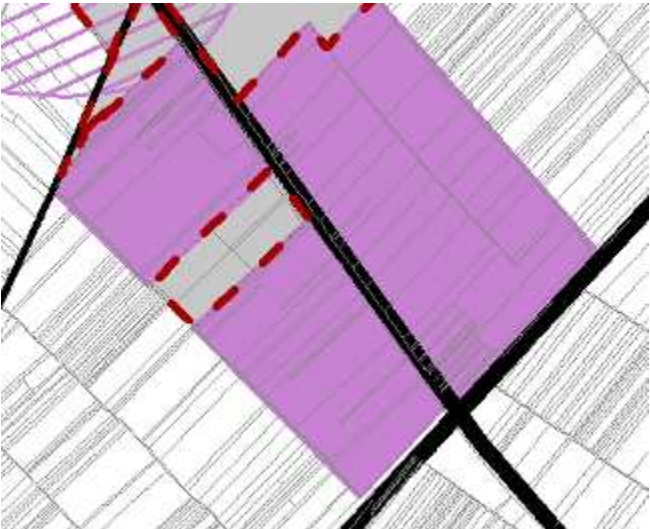
Sorszám	Fejlesztési célterületek	Feladat sor.sz.	Feladatok	Kapcsolat a célokkal				
				Alapcél: C				
				CI.	CII.	CIII.	CIV.	CV.
	2.6. Településüzemeltetés	.05	rendezése)		+		+	
		.06	- Parkolás fejlesztése: meglévő parkoló felületek fejlesztése, kialakítása)	.	.	.	+	.
		.07	- Tömegközlekedés fejlesztése Dunaharaszti és Budapest vonatkozásában, az éjszakai és színházi járat bevezetése hétvégeken			+	+	+
		.08	- Kerékpárút kiépítése (kistérségi együttműködéssel)			+	+	
		.09	- Település egészére kiterjedő biztonságos kerékpárút kiépítése				+	
		.10	- Buszmegálló kialakítása –orvosi rendelő könnyebb elérhetősége miatt				+	
		.11	- Gyalogosjárda építése, karbantartása				+	
		.12	- Jelenleg szilárd burkolattal el nem látott utak megfelelő pályaszerkezetű és szélességű burkolattal történő kiépítése.		+		+	
		.13	- A csapadékvíz elvezető árokrendszer felújítása, karbantartása, kiépítése az utak és a háztartások esetén.				+	
		.14	- Felszíni vízelvezetés: fő vízelvezető rendszer fejlesztése, a végleges vízelvezető keresztaszvénnyének kialakításával, mely alkalmas kell legyen a kapcsolódó utcák árokrendszerinek befogadására is			+	+	
		.15	- Vízbázis védelem, monitoring rendszer kiépítése.	+		+	+	
		.01	- A fejlesztésekre kijelölt területek beépülése teljes közművesítés esetén: csatorna (csapadék és szennyvíz) hálózat kapacitásának növelése, víz-, gáz-, hírközlés			+	+	
		.02	- A szelektív hulladékgyűjtés szélesítése – zöld hulladék gyűjtése.	.	.	+	+	+
		.03	- Tervszerű, átgondolt, környezettudatos településirányítás és helyi gazdaságpolitika kialakítása		+	+	+	+
		.04	- Az alternatív és megújuló energiaforrások felhasználásának támogatása;					+
	.05	- A szomszédos településekkel való együttműködésből származó előnyök kihasználása;					+	
		.05	- Takarékos településüzemeltetés megvalósítása.				+	
3.	A település gazdasága, az önkormányzat gazdálkodása							
	3.1. Gazdaságtörténet	.01	- Meglévő hagyományokon alapuló fejlesztéseket ösztönözni (helyi márka kitalálása és terjesztése, falusi turizmushoz való kapcsolás, helyi feldolgozó ipar fejlesztése).		+	+	+	+
	3.2. A település gazdasága	.01	- A mezőgazdasági termékszerkezetet a piaci igényekhez szükséges alakítani (bio-, és helyi specialitású termékek).		+			

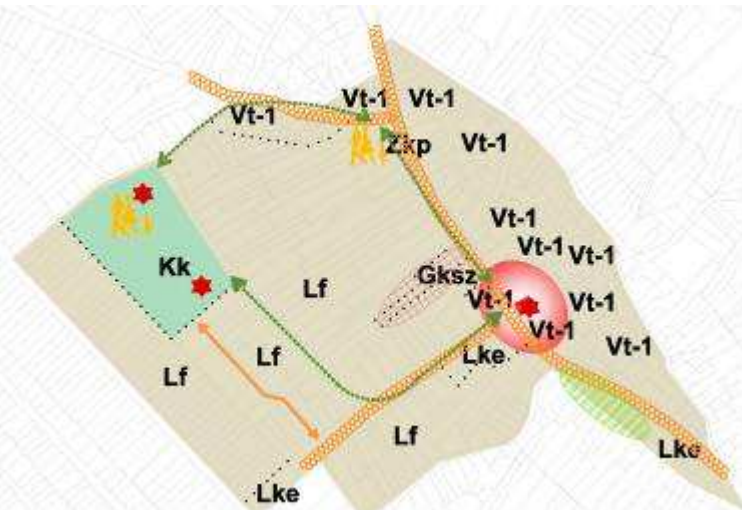

Sorszám	Fejlesztési célterületek	Feladat sor.sz.	Feladatok	Kapcsolat a célokkal				
				Alapcél: C				
				CI.	CII.	CIII.	CIV.	CV.
	3.3. Települési önkormányzat gazdálkodása	.02	- A meglévő helyi mezőgazdasági egységek hatékonyságának és jövedelmezőségének emelése, családi és kisvállalkozások támogatása (gépesítés, természetközeli gazdálkodás) – önkormányzati támogatási rendszer kialakítása.		+		+	
		.03	- Értékesítési, beszerzési társulások, szövetkezők szervezése.		+			
		.04	- Környezetkímélő gazdasági egységek letelepítése (gazdasági terület, munkahely) - projektportfólió kialakítása, területek kijánlása potenciális befektetők számára.		+			
	3.4. Településfejlesztés eszközrendszere	.05	- A térségi munkalehetőségek figyelemmel kísérése (kapcsolattartás az érintett munkaügyi szervekkel).		+			+
		.01	- A település gazdasági fejlesztése, tudatos településgazdálkodás - projektportfólió kialakítása, területek kijánlása potenciális befektetők számára.		+	+	+	
		.01	- Számos olyan fejlesztési lehetőség van (pl. településszépítés), amely közösségi közreműködéssel, alacsony ráfordítással megvalósítható.				+	
		.02	- A pályázati lehetőségek kihasználása külön felkészültséget igényel (pályázatfigyelés, pályázat kidolgozás)		+	+	+	+
	.03	- Megfelelő fejlesztési projektek előkészítése (Eredményesen pályázni csak tervek, koncepciók, megvalósíthatósági tanulmányok megléte esetén lehet)		+	+	+	+	
4. A település környezete 4.1. Földrajzi helyzet, megközelíthetőség 4.2. Természeti környezet, táji adottságok	.01	- A környezeti ártalmak csökkentése (környezetvédelem) és táji adottságok megőrzése zavaró tevékenységek korlátozásával (pl. bányászat).		+	+	+		
	.02	- Az 5-ös út forgalomtechnikai eszközökkel való forgalomcsillapítása.			+	+		
	.03	- Fő út forgalomtechnikai eszközökkel való forgalomcsillapítása.				+		
	.01	- Fejlesztési programok készítése, fenntartható településhasználat, kedvező településkép kialakítása.			+		+	
	.02	- Tájrehabilitáció, természetközeli helyek kijelölése és védelme.			+			
	.03	- Tájsebek (bányászati területek, személtlerakások) megszüntetése szabadidős és rekreációs területek fejlesztésével (pl. vízfelületek hasznosítása).			+	+		
	.04	- Település belvízveszélye területeinek felmérése, hidrogeológiai vizsgálata.			+			
	.05	- Környező településekkel a tájhasználattal kapcsolatos egyeztetések az illeszkedés, nem zavaró tevékenységek biztosítása érdekében			+		+	

Sorszám	Fejlesztési célterületek	Feladat sor.sz.	Feladatok	Kapcsolat a célokkal				
				Alapcél: C				
				CI.	CII.	CIII.	CIV.	CV.
	4.3. Környezetvédelem	.01	- Települési szintű, környezetvédelmi projektek, pályázatok előkészítése.			+	+	
		.02	- Szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos szemléletformálás rendezvények, oktatás, kampányokhoz való csatlakozások által.			+	+	
		.03	- Alternatív energia használatának támogatása.		+	+	+	
	4.4. A településre ható külső társadalmi, politikai és gazdasági tényezők.	.01	- Fel kell készülni fejlesztési tervek és programok előkészítésével a pályázatokon való részvételre (tudatos településgazdálkodás, prioritási lista elkészítése).		+	+	+	+
		.02	- Pályázatfigyelés kialakítása.			+	+	+
		.03	- A kistérségi együttműködés jelentősége és forrásai növekedni fognak, így az együttműködés felértékelődik.		+	+		+
		.04	- A vállalkozások bevonása a településfejlesztésbe a kölcsönös előnyök alapján – rendszeres kommunikáció a helyi gazdaság szereplőivel.		+			+
		.05	- A helyi vállalkozások átgondolt tájékoztatása; települési, kistérségi rendezvényekhez a vállalkozások támogatásának megnyerése; települési és kistérségi fejlesztések közös átgondolása, érdekek egyeztetése.		+			+
	4.5. A település a környezetben	.01	- Tudatos, tervezett településmarketing kialakítása (befektetők vonzása, települési lakosság belső elégedettségének növelése) – település arculat megalkotása.					+
		.02	- Térségi kapcsolatok kezdeményezése, szervezése. Megfelelő arculatot, településképet kell kialakítani. Ez kiterjed a vonzó településképre (település-szépítés), a különböző rendezvényekre és a települést ismertető kiadványokra és az interneten való megjelenésre is.				+	+
		.03	- Fontos lépés a nagyközség honlapjának folyamatos aktualizálása.		+		+	+
		.04	- A településen lévő potenciális gazdasági területének kijánlása, befektetőbarát településsé válás.		+			+
		.05	- Kistérségi Turisztikai Desztinációs Menedzsment létrehozása, mely hatékonyan lesz képes működtetni a térség turisztikai projektjeit és szolgálni a marketingjét.		+	+		+
		.06	- A kistérségi együttműködés erősítése (közös fellépés, térségi beruházások megvalósítása, pl. Dunaharaszttal való együttműködés lehetőségeinek kiaknázása közlekedés, turisztikai fejlesztések, közbiztonság területein)		+		+	+

FÜGGELÉK

1. Településkapu kialakítása	„A” verzió	„B” verzió
 <p>Vt-1 jelenlegi övezeti, építési övezeti besorolás</p> <p> kedvező látványfeltárulás</p> <p> fasor fejlesztés, karbantartás</p> <p> megközelíthetőség biztosítása</p> <p> védő zöldsáv létesítése</p> <p> fogadótér</p> <p> épület(ek) tömegének hangsúlya</p>	„A” verzió	„B” verzió
	Javaslat	
	Települési fogadótér kialakítása termálfürdő fejlesztéssel	Települési fogadótér kialakítása
	Alapgondolat kifejtése	
Termálvíz jelenléte és területre való szállításának megvalósítása	Termálvíz kincs hiányában elsősorban zöldfelület növelése igényes kisebb léptékű fogadóépületekkel (tájékoztató táblák, információs ház kialakítása)	
Intézkedés		
<ul style="list-style-type: none"> - termálvíz vagyon feltérképezése - tanulmánytervek és megvalósíthatósági tanulmányok készítése (fenntarthatóság, kockázatelemzés, versenypozíció feltérképezése, stb.) - tulajdon megszerzése - rendezési terv módosítás, szabályozási terv készítése - építészeti tervpályázat kiírása - bevezető út menti fásítás - befektető keresése – befektető börzéken való részvétel, projektportfolió készítése - településrendezési szerződés megkötése - marketing tevékenység beindítása, térségi versenyhelyzetben való részvétel 	<ul style="list-style-type: none"> - tulajdon megszerzése - rendezési terv módosítás, szabályozási terv készítése - civilek és helyi lakosság bevonása – igények felmérése - kerttervezési pályázat kiírása - bevezető út menti fásítás - információs füzetek, kiadványok, táblák készítése - kivitelezés és fenntartás 	

2. Gazdasági területek fejlesztése	„A” verzió	„B” verzió
	Javaslat	
	Gazdasági terület fejlesztése – önkormányzat gesztorálásával, előre gondolkodás és tettek	Gazdasági terület fejlesztése – befektető jelenlétével, önkormányzati várakozással
	Alapgondolat kifejtése	
	<p>A TSzT-ben is már gazdasági területként jelölt területeken, elsősorban az önkormányzati tulajdonban lévő területek, fejlesztése, mely az egész terület jövőjét alapvetően meghatározza, versenypozíciós előnyt hozva az önkormányzati területek számára (megfelelő előkészítettség) a gazdasági válság elmúltával, azonban előzetes anyagi befektetést igényel.</p>	<p>A TSzT-ben is már gazdasági területként jelölt területek kijaánlása, mely fejlesztése csak potenciális fejlesztői szándékok alapján indulhat meg. Kevesebb anyagi kockázattal jár ugyan ez a verzió, mint az „A” verzió, de a gazdasági válság végével versenyhelyzetben alul maradhatnak az előkészítetlen területek.</p>
Intézkedés		
<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzati finanszírozás mellett: <ul style="list-style-type: none"> ▪ tervek készítése (szabályozási terv, közművek, stb.) ▪ út- és közműfejlesztés - területek kijaánlása: <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekt portfólió nyomdai és elektronikus készítése, majd terjesztése projektbörzéken, befektetői találkozókön ▪ önkormányzati honlap befektető barátta tétele, külön befektetőknék szánt információs ablak, elektronikus projekt adatlapok közzététele ▪ befektetői találkozók szervezése ▪ településrendezési szerződések megkötése 	<ul style="list-style-type: none"> - területek kijaánlása: <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekt portfólió nyomdai és elektronikus készítése, majd terjesztése projektbörzéken, befektetői találkozókön ▪ önkormányzati honlap befektető barátta tétele, külön befektetőknék szánt információs ablak, elektronikus projekt adatlapok közzététele ▪ befektetői találkozók szervezése - településrendezési szerződések megkötése - befektetői finanszírozás mellett: <ul style="list-style-type: none"> ▪ tervek készítése (szabályozási terv, közművek, stb.) ▪ út- és közműfejlesztések 	

3. Településközpont kialakítása	„A” verzió	„B” verzió	
 <p>Vt-1 jelenlegi övezeti, építési övezeti besorolás építészeti értékek felújítása, rehabilitációja templom környékének fejlesztése központba nem illő funkció kezelése zöldfelületi fejlesztések funkcióváltással rendezvényter, közkert létrehozása jó megközelíthetőség, feltárás biztosítása funkcionális kapcsolat, gyalogos megközelíthetőség erősítése forgalomcsillapítás (sebességkorl., parkolási rendszer, sávelhúzás, gyalogos átkelőhelyek számának növelése) szabadidős, társadalmi események szervezése</p>	„A” verzió	„B” verzió	
	Javaslat		
	<p>Településközpont nagymértékű rehabilitációja társadalmi fejlesztésekkel összhangban</p>	<p>Településközpont rehabilitációja kisebb mértékű beavatkozásokkal, elsősorban a jelenlegi önkormányzati tulajdonban lévő közterületek fejlesztése által</p>	
Alapgondolat kifejtése			
<p>A település központján áthaladó 5-ös számú út forgalomcsillapítása által a történelmi településközpont élettel való megtöltése, közösségi rendezvényre alkalmas helyszín kialakításával, az épített és a települési belterületen lévő zöldfelületek rehabilitációjával, a helyi társadalom bevonásával.</p>	<p>A település központján áthaladó 5-ös számú út forgalomcsillapítása, a települési belterületen lévő zöldfelületek, utak és közművek rehabilitációjával igényes települési központ létrehozása.</p>		
Intézkedés			
<ul style="list-style-type: none"> - tanulmányok készítése (közlekedési koncepció, kerttervek, közösségi igényfelmérés, stb.) - építészeti segédlet – Karakterfüzet - elkészítése - rendszeres közösségfejlesztési akciók, rendezvények szervezése civilek bevonásával - települési identitás erősítésére Alsónémédi füzetek készítése és terjesztése - tervek készítése, források keresése, pályázatok - forgalomcsillapítás: gyalogos átkelőhelyek létesítése, járdaszigetek létrehozása, sáveltolás, sebességkorlátozás - rendezési terv módosítás, szabályozási terv készítése - felhagyott régi temető tulajdonának rendezése - temető helyén közpark kialakítása - belső településszerkezetet megtartva út- és közműfejlesztések - hagyományos, régi épületek rehabilitációja, fejlesztése - zöldfelületek rehabilitációja, további utcafásítások - központba nem illő, zavaró funkciók kitelepítése - parkolási rendszer kiépítése és megoldása - intézmények fejlesztése, bővítése (iskola, polg. hiv.) 	<ul style="list-style-type: none"> - tanulmányok készítése (közlekedési koncepció, kerttervek, stb.) - tervek készítése, források keresése, pályázatok - forgalomcsillapítás: gyalogos átkelőhelyek létesítése, járdaszigetek létrehozása, sáveltolás, sebességkorlátozás - rendezési terv módosítás, szabályozási terv készítése - belső településszerkezetet megtartva út- és közműfejlesztések - zöldfelületek rehabilitációja, további utcafásítások - parkolási rendszer kiépítése és megoldása 		